

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 24 päivänä huhtikuuta 2018

234/2018

Laki vakuutusten tarjoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan vakuutusten tarjoamisen aloittamiseen ja harjoittamiseen. Mitä tässä laissa säädetään vakuutusten tarjoamisen aloittamisesta ja harjoittamisesta, sovelletaan myös jälleenvakuutusten tarjoamisen aloittamiseen ja harjoittamiseen, jollei laissa toisin säädetä.

2 §

Vakuutusten tarjoaminen

Vakuutusten tarjoamisella tarkoitetaan vakuutus sopimuksen valmistelua, vakuutus sopimusta koskevan henkilökohtaisen suosituksen ja vakuutus sopimusta koskevien muiden tietojen antamista, vakuutus sopimuksen tekemistä ja avustamista vakuutus sopimuksen hoitamisessa ja täyttämässä.

Vakuutusten tarjoamisena ei kuitenkaan pidetä:

- 1) vakuutusta koskevien tietojen antamista satunnaisesti muun liike- tai ammattitoiminnan yhteydessä, jos toiminnan tarkoituksena ei ole auttaa asiakasta tekemään tai soveltamaan vakuutus sopimusta;
- 2) vakuutuksenantajan ammattimaista korvaushakemusten hallinnointia taikka vahingon selvittelyä tai asiantuntija-arvion tekemistä korvausasiasta;
- 3) yhteisö- ja kuluttajaneuvontaa muun kuin vakuutusentarjoajan tai eräiden sivutoimisten vakuutus edustajien toimesta, jos tietojen antaja ei toteuta muita toimia auttaakseen asiakasta vakuutus- tai jälleenvakuutus sopimuksen tekemisessä.

3 §

Jälleenvakuutuksia ja suurten riskien vakuuttamista koskeva soveltamisalan rajaus

Tämän lain 4, 32–60, 74, 75 ja 78 §:ää ei sovelleta jälleenvakuutusten tarjoamiseen.

HE 172/2017
TaVM 2/2018
EV 22/2018

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/97 (32016L0097), EUVL N:o L 26, 2.2.2016, s. 19
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2018/411 (32018L0411), EUVL N:o L 76, 19.3.2018, s. 28

Tämän lain 4, 32, 33, 36–38 §:ää, 39 §:n 2 momenttia, 42 ja 43 §:ää, 57 §:n 2 momenttia ja 78 §:ää ei sovelleta, kun vakuutusentarjoajan toiminta koskee suurten riskien vakuuttamista.

4 §

Eräitä sivutoimisia vakuutusedustajia koskeva soveltamisalan raja

Tätä lakia sovelletaan jäljempänä 2 momentissa säädetyllä tavalla rajoitetusti sellaisiin sivutoimisiin vakuutusedustajiin, jotka tarjoavat vain sellaisia vakuutuksia, jotka:

1) ovat vuoden pituisen ajan perusteella lasketulta vakuutusmaksultaan enintään 600 euroa tai, jos 3 kohdassa tarkoitetun matkan tai muun palvelun kesto on enintään kolme kuukautta, vakuutusmaksu on enintään 200 euroa jokaista vakuutettua henkilöä kohden;

2) liittyvät täydentävänä kyseisen sivutoimisen vakuutusedustajan myymään tavaraan tai toimittamaan palveluun; ja

3) kattavat kyseisen sivutoimisen vakuutusedustajan myymän tai toimittaman tavaran viallisuuteen, katoamiseen tai rikkoutumiseen, toimitetun palvelun käyttämättä jäämiseen tai varattuun matkaan liittyvän riskin.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuihin sivutoimisiin vakuutusedustajiin sovelletaan vain 6, 30, 32–35, 40 ja 41 §:ää, 78 §:n 2 momenttia ja 79–81 §:ää. Mainittujen sivutoimisten vakuutusedustajien on annettava asiakkaalle ennen vakuutussopimuksen tekemistä vahinkovakuutusta koskeva vakiomuotoinen asiakirja, josta annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Jos vakuutusten tarjoamista harjoitetaan 1 momentissa tarkoitettujen sivutoimisten vakuutusedustajien kautta, vakuutuksenantajan tai vakuutusedustajan on huolehdittava, että 2 momentissa säädetyt vaatimukset täytetään.

5 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *vakuutuksenantajalla* vakuutusyhtiölain (521/2008) 1 luvun 1 §:ssä tarkoitettua vakuutusyhtiötä työeläkevakuutusyhtiöistä annetussa laissa (354/1997) tarkoitettua työeläkevakuutusyhtiötä lukuun ottamatta, vakuutusyhtiölain 1 luvun 4 §:ssä tarkoitettua jälleenvakuutusyhtiötä, ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain (398/1995) 2 §:n 1 ja 2 kohdassa tarkoitettua vakuutusyhtiötä ja vakuutusyhdistyslain (1250/1987) 1 §:n 1 momentissa tarkoitettua vakuutusyhdistystä;

2) *vakuutusmeklarilla* luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka ei ole vakuutuksenantaja tai sen työntekijä ja joka vastiketta vastaan harjoittaa ensivakuutusten tarjoamista muun asiakkaan kuin ensivakuutusta harjoittavan vakuutuksenantajan kanssa tekemässä toimeksiantosopimuksen perusteella tai joka vastiketta vastaan harjoittaa jälleenvakuutusten tarjoamista;

3) *asiamiehellä* luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka ei ole vakuutuksenantaja tai sen työntekijä ja joka vastiketta vastaan harjoittaa vakuutusten tarjoamista vakuutuksenantajan lukuun ja vastuulla taikka joka ei ole jälleenvakuutusta harjoittava vakuutuksenantaja tai sen työntekijä ja joka vastiketta vastaan harjoittaa jälleenvakuutusten tarjoamista jälleenvakuutusta harjoittavan vakuutuksenantajan lukuun ja vastuulla;

4) *vakuutusedustajalla* vakuutusmeklaria ja asiamiestä;

5) *sivutoimisella vakuutusedustajalla* luonnollista henkilöä tai muuta oikeushenkilöä kuin luottolaitostoiminnasta annetussa laissa (610/2014) tarkoitettua luottolaitosta tai sijoituspalvelulaissa (747/2012) tarkoitettua sijoituspalveluyritystä tai vastaavaa muiden ETA-valtioiden luottolaitosta tai sijoituspalveluyritystä, jonka pääasiallinen ammatillinen

toiminta on muu kuin vakuutusten tarjoaminen ja joka tarjoaa sivutoimisesti vastiketta vastaan ainoastaan tiettyjä vakuutuksia, jotka liittyvät täydentävinä tavaraan tai palveluun ja jotka eivät kata henkivakuutus- tai vastuuriskejä, paitsi jos tämä vakuutusturva täydentää vakuutusedustajan pääasiallisen ammatillisen toiminnan yhteydessä tarjoamaa tavaraa tai palvelua;

6) *vakuutuksentarjoajalla* vakuutuksenantajaa, vakuutusedustajaa ja sivutoimista vakuutusedustajaa;

7) *vakuutuksen tarjoamiseen osallistuvalla henkilöllä* vakuutuksentarjoajalla työskentelevää vakuutusten tarjoamiseen suoraan osallistuvaa luonnollista henkilöä;

8) *vastikkeella* palkkaa, palkkiota tai muuta taloudellista etua;

9) *pysyvällä tavalla* tapaa, jolla asiakas voi tallentaa ja toisintaa hänelle henkilökohtaisesti osoitettuja tietoja muuttumattomina siten, että ne ovat saatavilla myöhempää käyttöä varten tietojen käyttötarkoituksen kannalta asianmukaisen ajan;

10) *ETA-valtiolla* Euroopan talousalueeseen kuuluvaa valtiota;

11) *kolmannella maalla* muuta kuin ETA-valtiota;

12) *sijoitusvakuutuksella* muuta henkivakuutusta kuin:

a) henkivakuutus sopimusta, jonka mukaiset etuudet maksetaan ainoastaan kuoleman sattuessa;

b) ammatillisia lisäeläkkeitä tarjoavien laitosten toiminnasta ja valvonnasta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/41/EY tai vakuutus- ja jälleenvakuutustoiminnan aloittamisesta ja harjoittamisesta (Solvenssi II) annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/138/EY soveltamisalaan kuuluvaa virallisesti tunnustettua ammatillista lisäeläkejärjestelmää taikka muuta ryhmävakuutuksena pidettävää eläkevakuutusta;

13) *ammattimaisella asiakkaalla* sijoituspalvelulain 1 luvun 18 §:ssä tarkoitettua ammattimaista asiakasta;

14) *läheisillä sidoksilla* vakuutusyhtiölain 1 luvun 10 §:ssä tarkoitettua merkittävää sidonnaisuutta;

15) *kotijäsenvaltiolla* ETA-valtiota, jossa vakuutusedustajana tai sivutoimisena vakuutusedustajana toimivalla luonnollisella henkilöllä on asuinpaikka, tai ETA-valtiota, jossa vakuutusedustajana tai sivutoimisena vakuutusedustajana toimivan oikeushenkilön sääntömääräinen kotipaikka sijaitsee tai, jos sillä ei kansallisen lainsäädännön mukaan ole sääntömääräistä kotipaikkaa, ETA-valtiota, jossa sen keskushallinto sijaitsee;

16) *vastaanottavalla jäsenvaltiolla* ETA-valtiota, joka ei ole vakuutusedustajan tai sivutoimisen vakuutusedustajan kotijäsenvaltio ja jossa vakuutusedustajalla tai sivutoimisella vakuutusedustajalla on pysyvä liikepaikka tai toimipaikka tai jossa vakuutusedustaja tai sivutoiminen vakuutusedustaja tarjoaa vakuutuksia;

17) *sivuliikkeellä* vakuutusedustajan tai sivutoimisen vakuutusedustajan asioimistoa tai sivuliikettä, joka sijaitsee muun ETA-valtion kuin vakuutusedustajan tai sivutoimisen vakuutusedustajan kotijäsenvaltion alueella;

18) *suurella riskillä* vakuutusyhtiölain 31 luvun 4 §:n 2 momentissa tarkoitettua suurta riskiä;

19) *direktiivillä* vakuutusten tarjoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä (EU) 2016/97;

20) *Solvenssi II -direktiivillä* vakuutus- ja jälleenvakuutustoiminnan aloittamisesta ja harjoittamisesta (Solvenssi II) annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2009/138/EY;

21) *vakuutusmuotoisella sijoitustuotteella* vakuutustuotetta, johon sisältyy maturiteetti- tai takaisinostoarvo ja jossa markkinoiden vaihtelu vaikuttaa suoraan tai välillisesti koko maturiteetti- tai takaisinostoarvoon tai sen osaan, lukuun ottamatta seuraavia vakuutustuotteita:

a) Solvenssi II -direktiivin liitteessä I (vahinkovakuutusluokat) luetellut vahinkovakuutus tuotteet;

b) henkivakuutus sopimukset, jos sopimuksen mukaiset etuudet maksetaan ainoastaan kuoleman sattuessa tai loukkaantumisesta, sairaudesta tai vammasta johtuvan työkyvyttömyyden vuoksi;

c) eläketuotteet, joiden pääasialliseksi tarkoitukseksi katsotaan kansallisen lainsäädännön nojalla tulojen tarjoaminen sijoittajalle eläkkeellöoloaikana ja jotka antavat sijoittajalle oikeuden tiettyihin etuuksiin;

d) virallisesti tunnustetut ammatillisia lisäeläkkeitä tarjoavien laitosten toiminnasta ja valvonnasta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/41/EY tai Solvenssi II -direktiivin soveltamisalaa kuuluvat ammatilliset lisäeläkejärjestelmät;

e) yksilölliset eläketuotteet, joiden osalta kansallisessa lainsäädännössä vaaditaan työnantajan rahoitusosuutta ja joissa työnantaja tai työntekijä ei voi valita eläketuotetta tai eläketuotteen tarjoajaa.

Ensivakuutusten tarjoamista päätoimisesti harjoittava 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu vakuutusmeklari tai 3 kohdassa tarkoitettu asiamies ei ole sivutoiminen vakuutusedustaja.

2 luku

Vakuutusedustajan ja sivutoimisen vakuutusedustajan rekisteröinti sekä vakuutusedustajarekisteri

6 §

Oikeus harjoittaa vakuutusten tarjoamista Suomessa

Vakuutusten tarjoamista saavat harjoittaa:

1) luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt, jotka on rekisteröity:

a) vakuutusedustajarekisteriin vakuutusedustajiksi tai sivutoimiksi vakuutusedustajiksi; tai

b) muussa ETA-valtiossa kuin Suomessa ja ovat tehneet ilmoituksen kyseisen ETA-valtion toimivaltaiselle viranomaiselle vakuutusten tarjoamisesta Suomessa;

2) 4 §:ssä tarkoitettut sivutoimiset vakuutusedustajat;

3) vakuutuksenantajat.

Vakuutuksenantajien oikeudesta harjoittaa vakuutusten tarjoamista osana muuta vakuutustoimintaa säädetään vakuutusyhtiölaissa, ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetussa laissa ja vakuutusyhdistyslaissa.

Jälleenvakuutusten tarjoamista saavat harjoittaa myös jälleenvakuutusedustajat tai sivutoimiset jälleenvakuutusedustajat, joiden kotijäsenvaltio on muu kuin ETA-valtio.

7 §

Rekisteröintihakemus

Ennen vakuutusten tarjoamisen aloittamista vakuutusedustajan tai sivutoimisen vakuutusedustajan on tehtävä hakemus Finanssivalvonnalle vakuutusedustajarekisteriin merkittämistä varten. Hakemus voidaan tehdä sähköisesti vakuutusedustajarekisterin kautta. Hakemuksessa on ilmoitettava 8, 9 ja 13 §:ssä tarkoitettut tiedot. Annettavat tiedot eivät saa olla virheellisiä tai harhaanjohtavia.

8 §

Vakuutusmeklarin rekisteröinnin edellytykset

Finanssivalvonnan on rekisteröitävä hakija vakuutusmeklariksi, jos:

- 1) hakija ei ole vakuutuksenantajaan työ- tai asiamiessuhteessa tai sellaisessa sopimukseen tai omistukseen perustuvassa tai muussa riippuvuussuhteessa, joka on omiaan vaikuttamaan asiakkaan etujen vastaisesti vakuutusmeklarin toimintaan;
 - 2) hakija on merkitty kaupparekisteriin tai muuhun vastaavaan julkiseen rekisteriin ja hakijan kotipaikka on Suomessa tai, jos hakija on luonnollinen henkilö, hänen asuinpaikkansa on Suomessa;
 - 3) hakija ei ole konkurssissa ja, jos hakija on luonnollinen henkilö, hän on täysi-ikäinen ja hänelle ei ole määrätty edunvalvojaa tai hänen toimintakelpoisuuttaan ei ole rajoitettu;
 - 4) hakijan 17 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettut henkilöt ovat 16 §:ssä tarkoitettulla tavalla hyvämaineisia;
 - 5) hakijan, jos tämä on oikeushenkilö, johdossa olevilla 19 §:n 2 momentissa tarkoitetuilla henkilöillä on 18 §:ssä tarkoitettu ammattipätevyys tai, jos hakija on luonnollinen henkilö, hänellä on vakuutusedustuslautakunnan myöntämä vakuutusmeklaritutkinnolla osoitettu ammattipätevyys;
 - 6) hakijalla on 58 §:n mukainen vastuuvakuutus tai sitä vastaava vakuus sekä 59 §:n mukainen asiakasvarojen erillään pitoa koskeva järjestelmä;
 - 7) hakijalla on 21 §:n 2 momentissa tarkoitettut toiminta- ja menettelytavat ja arviointijärjestelmät sekä suunnitelma 78 §:n 1 momentin mukaiseksi arkistoksi;
 - 8) hakija on oikeushenkilö, tämän palveluksessa olevista vakuutusten tarjoamiseen osallistuvista henkilöistä vähintään 30 prosenttia rekisteröidään vakuutusmeklareiksi ja heistä ilmoitetaan tässä pykälässä ja 13 §:ssä tarkoitettut tiedot;
 - 9) rekisteröintihakemuksessa on ilmoitettu niiden osakkeenomistajien tai jäsenten nimi, henkilötunnus tai syntymäaika tai yritys- ja yhteisötietolaissa (244/2001) tarkoitettu yritys- ja yhteisötunnus ja asuin- tai kotipaikka, jotka omistavat vähintään kymmenesosan vakuutusmeklarista, ja tiedot näiden osuuksien suuruudesta;
 - 10) rekisteröintihakemuksessa on ilmoitettu niiden luonnollisten ja oikeushenkilöiden nimi, henkilötunnus tai syntymäaika tai yritys- ja yhteisötunnus ja asuin- tai kotipaikka, joilla on kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 5 §:n mukainen määräysvalta tai läheiset sidokset vakuutusmeklariin;
 - 11) rekisteröintihakemuksessa on ilmoitettu tieto siitä, etteivät 9 kohdassa tarkoitettut osuudet tai 10 kohdassa tarkoitettut läheiset sidokset estä Finanssivalvonnan tai muiden toimivaltaisten viranomaisten valvontatehtävien tehokasta hoitamista.
- Mitä 1 momentin 1–6 ja 9–11 kohdassa säädetään vakuutusmeklariksi rekisteröinnin edellytyksistä, sovelletaan myös, kun hakija hakee rekisteröintiä sivutoimiseksi vakuutusmeklariksi.

Edellä 1 momentin 6 ja 7 kohdassa säädettyä ei sovelleta luonnolliseen henkilöön, joka harjoittaa vakuutusten tarjoamista yksinomaan 1 momentissa tarkoitettun oikeushenkilön lukuun.

Finanssivalvonta voi antaa tarkempia määräyksiä rekisteröintiä koskevista tiedoista ja asiakirjoista.

9 §

Asiamiehen rekisteröinnin edellytykset

Finanssivalvonnan on rekisteröitävä hakija asiamieheksi, jos:

1) hakija on merkitty kaupparekisteriin tai muuhun vastaavaan julkiseen rekisteriin ja hakijan kotipaikka on Suomessa tai, jos hakija on luonnollinen henkilö, hänen asuinpaikkansa on Suomessa;

2) hakija ei ole konkurssissa ja, jos hakija on luonnollinen henkilö, hän on täysi-ikäinen ja hänelle ei ole määrätty edunvalvojaa tai hänen toimintakelpoisuuttaan ei ole rajoitettu;

3) hakijan 17 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetut henkilöt ovat 16 §:ssä tarkoitetulla tavalla hyvämaineisia;

4) hakijan, jos tämä on oikeushenkilö, johdossa olevilla 19 §:n 2 momentissa tarkoitetuilla henkilöillä on 18 §:ssä tarkoitettu ammattipätevyys tai, jos hakija on luonnollinen henkilö, hänellä on viimeksi mainitussa pykälässä tarkoitettu ammattipätevyys;

5) hakijalla on 21 §:n 2 momentissa tarkoitetut toiminta- ja menettelytavat ja arviointijärjestelmät sekä suunnitelma 78 §:n 1 momentin mukaisesti arkistoksi;

6) hakija on oikeushenkilö, sen palveluksessa olevista vakuutusten tarjoamiseen osallistuvista henkilöistä vähintään 30 prosenttia rekisteröidään asiamiehiksi ja heistä ilmoitetaan tässä pykälässä ja 13 §:ssä tarkoitetut tiedot;

7) rekisteröintihakemuksessa on ilmoitettu niiden osakkeenomistajien tai jäsenten nimi, henkilötunnus tai syntymäaika tai yritys- ja yhteisötietolaissa tarkoitettu yritys- ja yhteisötunnus ja asuin- tai kotipaikka, jotka omistavat vähintään kymmenesosan asiamiehistä, ja tiedot näiden osuuksien suuruudesta;

8) rekisteröintihakemuksessa on ilmoitettu niiden luonnollisten ja oikeushenkilöiden nimi, henkilötunnus tai syntymäaika tai yritys- ja yhteisötunnus ja asuin- tai kotipaikka, joilla on kirjanpitolain 1 luvun 5 §:n mukainen määräysvalta tai läheiset sidokset asiamieheen;

9) rekisteröintihakemuksessa on ilmoitettu tieto siitä, etteivät 7 kohdassa tarkoitetut osuudet tai 8 kohdassa tarkoitetut läheiset sidokset estä Finanssivalvonnan tai muiden toimivaltaisten viranomaisten valvontatehtävien tehokasta hoitamista.

Mitä 1 momentin 1–4 ja 7–9 kohdassa säädetään asiamieheksi rekisteröinnin edellytyksistä, sovelletaan myös, kun hakija hakee rekisteröintiä sivutoimiseksi asiamieheksi.

Edellä 1 momentin 5 kohdassa säädettyä ei sovelleta luonnolliseen henkilöön, joka harjoittaa vakuutusten tarjoamista yksinomaan 1 momentissa tarkoitetun oikeushenkilön palveluksessa.

Edellä 1 momentin 6 kohdassa säädettyä ei sovelleta luottolaitostoiminnasta annetussa laissa tarkoitettuihin luottolaitoksiin eikä sijoituspalvelulaissa tarkoitettuihin sijoituspalveluyrityksiin.

Finanssivalvonta voi antaa tarkempia määräyksiä rekisteröintiä koskevista tiedoista ja asiakirjoista.

10 §

Rekisteröintihakemuksen hylkääminen

Finanssivalvonta voi hylätä rekisteröintihakemuksen, jos hakemuksessa annetut tiedot ovat virheellisiä tai harhaanjohtavia eikä niissä havaittuja puutteita ole korjattu Finanssivalvonnan antaman kohtuullisen määräajan kuluessa.

Rekisteröintihakemus on hylättävä, jos jokin 8 tai 9 §:ssä säädettyistä edellytyksistä ei täyty. Finanssivalvonnan on lisäksi hylättävä rekisteröintihakemus silloin, kun Finanssivalvonta ei kykene hoitamaan tehokkaasti valvontatehtäviään sovellettavan kolmannen maan lainsäädäntöön tai sen täytäntöönpanoon liittyvien vaikeuksien vuoksi, kun kyseinen lainsäädäntö tai sen täytäntöönpano koskee vakuutusedustajaan tai sivutoimiseen vakuutusedustajaan läheisten sidosten tai määräysvallan kautta sidoksissa olevaa luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä.

Finanssivalvonnan on hylättävä rekisteröintihakemus myös, jos olosuhteet huomioon ottaen on ilmeistä, että hakija aikoo harjoittaa vakuutusten tarjoamista toisen välikätenä.

11 §

Rekisteröintihakemuksen käsittelyaika

Finanssivalvonnan on käsiteltävä rekisteröintihakemus kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun hakemus ja sen käsittelemiseksi tarvittavat tiedot on toimitettu Finanssivalvonnalle.

12 §

Vakuutusedustajarekisteri

Finanssivalvonnan on ylläpidettävä ajantasaista sähköistä vakuutusedustajarekisteriä.

Finanssivalvonnan on huolehdittava siitä, että Finanssivalvonnan verkkosivustolta on yhteys Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaisen ylläpitämään keskitettyyn sähköiseen rekisteriin tietojen tarkastelemista varten.

Finanssivalvonnalla on oikeus muuttaa vakuutusedustajarekisterin sekä Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaisen rekisterin tietoja.

13 §

Vakuutusedustajarekisteriin merkittävät tiedot

Vakuutusedustajarekisteriin on merkittävä:

1) vakuutusedustajaksi rekisteröidyn luonnollisen henkilön nimi, toiminimi, mahdollinen aputoiminimi, henkilötunnus tai syntymäaika tai yritys- ja yhteisötunnus, asuinpaikka ja sen liikepaikan osoite, josta vakuutusten tarjoamista pääasiallisesti harjoitetaan;

2) vakuutusedustajaksi rekisteröidyn oikeushenkilön toiminimi, yritys- ja yhteisötunnus, kotipaikka ja sen liikepaikan osoite, josta vakuutusten tarjoamista pääasiallisesti harjoitetaan;

3) vakuutusedustajaksi rekisteröidyn oikeushenkilön toimitusjohtajan ja hänen sijaisensa nimi, hallituksen jäsenten ja varajäsenten nimet, hallitukseen rinnastettavan toimielimen jäsenten ja varajäsenten nimet, vastuunalaiset yhtiömiehet sekä muiden vakuutusten tarjoamisesta vastaavien henkilöiden nimet, sekä mainittujen henkilöiden henkilötunnus;

4) toimiiko vakuutusedustaja vakuutusmeklarina vai asiamiehenä ja onko vakuutusten tarjoaminen pää- vai sivutoimista;

5) harjoittaako vakuutusedustaja henkivakuutuksia, vahinkovakuutuksia vai työeläkettä koskevaa vakuutusten tarjoamista sekä välittääkö vakuutusmeklari asiakkaalle tai vakuutusenantajalle kuuluvia raha- tai muita varoja;

6) harjoittaako vakuutusedustaja jälleenvakuutuksen tarjoamista;

7) vakuutusenantajat, joita asiamies edustaa;

8) vakuutusmeklarin vastuuvakuutuksen tai muun vastaavan vakuuden antaja ja määrä;

9) valtiot, joissa vakuutusedustaja aikoo harjoittaa vakuutusten tarjoamista sijoittautumisvapauden tai palvelujen tarjoamisen vapauden perusteella, ja vakuutusedustajan yhteystiedot näissä valtioissa;

10) niiden osakkeenomistajien tai jäsenten nimi, henkilötunnus tai syntymäaika tai yritys- ja yhteisötunnus ja asuin- tai kotipaikka, jotka omistavat vähintään kymmenesosan vakuutusedustajasta, ja tiedot näiden osuuksien suuruudesta;

11) niiden luonnollisten ja oikeushenkilöiden nimi, henkilötunnus tai syntymäaika tai yritys- ja yhteisötunnus ja asuin- tai kotipaikka, joilla on kirjanpitolain 1 luvun 5 §:n mukainen määräysvalta tai läheiset sidokset vakuutusedustajaan;

12) sellaiset Finanssivalvonnan määräämät kehotukset ja kiellot, joiden tehosteeksi on asetettu Finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008) 33 a §:ssä tarkoitettu uhkasakko;

13) rekisteröintipäivä sekä rekisteristä poistamisen syy ja ajankohta.

Mitä 1 momentin 1–5 ja 7–11 kohdassa säädetään vakuutusedustajasta, vakuutusmeklarista tai asiamiehestä, sovelletaan myös sivutoimiseen vakuutusedustajaan, sivutoimiseen vakuutusmeklariin ja sivutoimiseen asiamieheen.

Edellä 1 momentin 12 kohdassa tarkoitettu merkintä on poistettava rekisteristä kolmen vuoden kuluttua sen vuoden päättymisestä, jona kehoitus on annettu tai kiello määrätty.

14 §

Tietojen muutoksista ilmoittaminen

Vakuutusedustajan tai sivutoimisen vakuutusedustajan on viipymättä ilmoitettava Finanssivalvonnalle vakuutusedustajarekisteriin merkittyjen tietojen muutoksista, liiketoiminnan lopettamisesta ja siitä, jos jokin rekisteröinnin edellytyksistä ei enää täyty.

Vakuutusedustajan tai sivutoimisen vakuutusedustajan on ilmoitettava Finanssivalvonnalle viimeistään kuukautta etukäteen muussa ETA-valtiossa kuin Suomessa harjoittamaansa toimintaa koskevissa 13 ja 22 §:n mukaisissa tiedoissa tapahtuvasta muutoksesta. Finanssivalvonnan on ilmoitettava toisen ETA-valtion toimivaltaiselle viranomaiselle muutoksesta mahdollisimman pian ja viimeistään kuukauden kuluttua siitä päivästä, jona Finanssivalvonta sai kyseisen tiedon.

15 §

Tietojen antaminen vakuutusedustajarekisteristä ja tietojen saatavilla pitäminen

Jokaisella on oikeus saada vakuutusedustajarekisteristä yritys- ja yhteisötunnuksella tai toiminimellä taikka aputoiminimellä yksilöimästään vakuutusedustajasta tai sivutoimisesta vakuutusedustajasta rekisterissä olevat 3 momentissa tarkoitettut tiedot. Tietoa tähän rekisteriin merkityistä ilmoitusvelvollisista voidaan hakea myös kootusti elinkeinotoiminnan perusteella.

Sen estämättä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 16 §:n 3 momentissa säädetään, rekisteristä saadaan luovuttaa tieto luonnollisen henkilön nimestä tai syntymäajasta tulosteena, teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti taikka saattaa ne yleisesti saataville sähköisen tietoverkon kautta. Henkilötietoja voidaan hakea sähköisen tietoverkon kautta vain yksittäisinä hakuina. Tieto henkilötunnuksen tunnusosasta saadaan luovuttaa vain, jos luovuttaminen täyttää viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:n 3 momentissa säädetty edellytykset. Rekisteriin tallennettua henkilötunnuksen tunnusosaa koskevan tiedon antamisen edellytyksenä on, että tietopyynnön tekijä antaa Finanssivalvonnalle selvityksen tietojen asianmukaisesta suojaamisesta.

Seuraavat rekisteriin merkityt tiedot Finanssivalvonnan on kuitenkin pidettävä yleisesti saatavilla sähköisen tietoverkon avulla:

1) yksityisen elinkeinonharjoittajan nimi, toiminimi, mahdollinen aputoiminimi, yritys- ja yhteisötunnus tai muu vastaava tunniste ja sen liikepaikan käyntiosoite, jossa vakuutuksia pääasiallisesti tarjotaan;

2) oikeushenkilön toiminimi, mahdollinen aputoiminimi, yritys- ja yhteisötunnus tai muu vastaava tunniste ja sen liikepaikan käyntiosoite, jossa vakuutuksia pääasiallisesti tarjotaan;

3) toimitusjohtajan ja hänen sijaisensa nimi, hallituksen jäsenten ja varajäsenten nimet, hallitukseen rinnastettavan toimielimen jäsenten ja varajäsenten nimet, vastuunalaiset yhtiömiehet sekä muiden vakuutusten tarjoamisesta vastaavien henkilöiden nimet;

4) rekisteröinnin päivämäärä sekä rekisteristä poistamisen päivämäärä ja syy;

5) tieto siitä, että vakuutusedustaja tai sivutoiminen vakuutusedustaja toimii tietyn tai tiettyjen vakuutuksenantajien asiamiehenä ja tieto näistä vakuutuksenantajista;

6) tieto siitä, harjoittaako vakuutusedustaja tai sivutoiminen vakuutusedustaja vahinko-, henki- tai jälleenvakuutusten tarjoamista sekä välittääkö vakuutusmeklari tai sivutoiminen vakuutusmeklari asiakkaalle tai vakuutuksenantajalle kuuluvia raha- tai muita varoja;

7) ne ETA-valtiot, joissa vakuutusedustaja tai sivutoiminen vakuutusedustaja tarjoaa vakuutuksia;

8) vakuutusedustajalle tai sivutoimiselle vakuutusedustajalle määrättyt julkiset varoitukset, muut hallinnolliset seuraamukset sekä sellaiset kiellot, joiden tehosteeksi on asetettu uhkasakko;

9) vakuutusmeklarin vastuuvakuutuksen tai muun vastaavan vakuuden antaja ja määrä.

3 luku

Hyvämaineisuus ja ammattipätevyys

16 §

Hyvämaineisuus

Hyvämaineinen on henkilö, jota ei ole lainvoimaisella tuomiolla tuomittu viiden viimeisen vuoden aikana vankeusrangaistukseen tai kolmen viimeisen vuoden aikana sakko- rangaistukseen rikoksesta, jonka voidaan katsoa osoittavan hänen olevan ilmeisen sopimaton harjoittamaan vakuutusten tarjoamista. Henkilöä ei kuitenkaan pidetä hyvämaineisenä, jos hän on muutoin aikaisemmalla toiminnallaan osoittanut olevansa ilmeisen sopimaton.

Liiketoimintakiellon vaikutuksesta kelpoisuuteen säädetään liiketoimintakiellosta annettussa laissa (1059/1985).

17 §

Hyvämaineiset henkilöt

Vakuutuksenantajalla ja vakuutusedustajalla vakuutusten tarjoamiseen osallistuvien henkilöiden ja vakuutusten tarjoamisesta vastaavien henkilöiden on oltava hyvämaineisia. Sivutoimisella vakuutusedustajalla vakuutusten tarjoamisesta vastaavien henkilöiden on oltava hyvämaineisia.

Jos vakuutusedustaja on oikeushenkilö, vakuutusedustajan johdon ja sen, jolla on suoraan tai välillisesti vähintään kymmenesosa osakeyhtiön osakkeista tai osakkeiden tuottamasta äänivallasta tai, jos kyseessä on muu yhteisö kuin osakeyhtiö, vastaava omistus- tai määräämisvalta, on oltava hyvämaineisia.

Jos oikeushenkilö harjoittaa muuta säänneltyä ja valvottua finanssialan toimintaa ja 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen henkilöiden hyvämaineisuus selvitetään muun rahoitus- tai vakuutusalaan koskevan säädöksen nojalla, hyvämaineisuutta ei tarvitse selvittää tämän lain nojalla. Muun rahoitus- tai vakuutusalaan koskevan säädöksen nojalla tehty selvitys henkilön hyvämaineisuudesta voidaan ottaa huomioon tätä lakia sovellettaessa.

18 §

Ammattipätevyys

Riittävä ammattipätevyys ja tiedot on henkilöllä, jolla on tarpeelliset tiedot tarjoamistaan vakuutuksista ja joka tuntee vakuutusten tarjoamisen kannalta tarpeellisen lainsäädännön. Asiamiehen ja sivutoimisen asiamiehen on lisäksi tunnettava hyvä vakuutustapa,

sekä vakuutusmeklarin ja sivutoimisen vakuutusmeklarin on lisäksi tunnettava hyvä vakuutusmeklaritapa.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella säädetään ammattipätevyyttä ja tietoja koskevista vähimmäisvaatimuksista.

19 §

Ammattipätevät henkilöt

Vakuutusten tarjoamiseen osallistuvalla henkilöllä ja vakuutusten tarjoamisesta vastaavalla henkilöllä on oltava työtehtävien laatuun ja laajuuteen nähden riittävä ammattipätevyys ja tiedot.

Jos vakuutusedustaja on oikeushenkilö, vakuutusedustajan johdossa on oltava riittävä ammattipätevyys ja tiedot.

Vakuutusenantajan on varmistuttava siitä, että sen palveluksessa vakuutusten tarjoamiseen osallistuvilla henkilöllä, asiamiehillä ja sivutoimisilla asiamiehillä on riittävä ammattipätevyys ja tiedot.

20 §

Ammattipätevyyden ylläpito ja kehittäminen

Vakuutusentarjoajan vakuutusten tarjoamiseen osallistuvan henkilön ja vakuutusten tarjoamisesta vastaavan henkilön on jatkuvasti ylläpidettävä ja kehitettävä ammattipätevyytään työtehtävien laatuun ja laajuuteen nähden riittävällä tavalla. Vakuutusentarjoajan ja vakuutusedustajan vakuutusten tarjoamiseen osallistuvan henkilön ja vakuutusten tarjoamisesta vastaavan henkilön ammattipätevyyden ylläpidon ja kehittämisen kannalta riittävänä pidetään vähintään 15 tunnin ammatillista koulutusta ja kehittämistä vuosittain.

21 §

Ammattipätevyyden arviointi ja valvonta

Vakuutusentarjoajan on määritettävä vakuutusten tarjoamiseen osallistuvan henkilön työtehtävien edellyttämät ammattipätevyysvaatimukset ottaen huomioon 18 ja 19 §:ssä säädetty vaatimukset.

Vakuutusedustajan ja vakuutusentarjoajan on nimettävä toiminto ja sillä on oltava sisäiset toiminta- ja menettelytavat sekä arviointijärjestelmät, joiden avulla varmistetaan ja valvotaan ammattipätevyysvaatimusten asianmukainen toteutuminen. Toiminta- ja menettelytapoja sekä arviointijärjestelmiä on käytettävä ja päivitettävä säännöllisesti.

4 luku

Vakuutusedustajan ja sivutoimisen vakuutusedustajan sijoittautumisvapaus ja palvelujen tarjoamisen vapaus

22 §

Ilmoitus aikomuksesta tarjota vakuutuksia toisessa ETA-valtiossa

Vakuutusedustajan ja sivutoimisen vakuutusedustajan on ilmoitettava Finanssivalvonnalle aikomuksestaan tarjota vakuutuksia yhdessä tai useammassa muussa ETA-valtiossa kuin Suomessa. Ilmoitukseen on liitettävä selvitys:

- 1) vakuutusedustajan tai sivutoimisen vakuutusedustajan yhteys- ja rekisteritiedoista;
- 2) ryhmää koskevista tiedoista;
- 3) siitä, mitä vakuutuksia aiotaan tarjota;

- 4) siitä, missä valtioissa vakuutuksia aiotaan tarjota;
- 5) asiamiehen tai sivutoimisen asiamiehen edustamat vakuutuksenantajat.

Jos vakuutuksia aiotaan tarjota ETA-valtioon perustetun sivuliikkeen tai sitä muodoltaan vastaavan pysyvän liikepaikan kautta, on sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, ilmoitettava:

- 1) osoite, josta asiakirjoja on mahdollista saada;
- 2) sivuliikkeen tai pysyvän liikepaikan toiminnasta vastuussa olevan henkilön nimi.

23 §

Tietojen lähettäminen vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille

Finanssivalvonnan on kuukauden kuluessa 22 §:ssä tarkoitettujen tietojen vastaanottamisesta toimitettava tiedot vastaanottavien jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille. Jos vakuutusedustaja tai sivutoiminen vakuutusedustaja on ilmoittanut aikomuksestaan perustaa sivuliikkeen tai pysyvän liikepaikan, Finanssivalvonta toimittaa tiedot, jos sillä ei ole aihetta epäillä ilmoituksen tehneen vakuutusedustajan tai sivutoimisen vakuutusedustajan yritysrakenteen eikä taloudellisen tilanteen asianmukaisuutta. Saatuaan vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen ilmoituksen tietojen vastaanottamisesta Finanssivalvonnan on ilmoitettava kirjallisesti vakuutusedustajalle tai sivutoimiselle vakuutusedustajalle, että vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen on vastaanottanut tiedot.

Jos Finanssivalvonta on kieltäytynyt lähettämästä sivuliikkeen tai pysyvän liikepaikan perustamista koskevia tietoja, sen on tehtävä asiassa perusteltu päätös kuukauden kuluessa 22 §:ssä tarkoitettujen tietojen vastaanottamisesta. Vakuutusedustaja tai sivutoiminen vakuutusedustaja saa hakea päätökseen muutosta valittamalla.

Jos Finanssivalvonta ei ole lähettänyt sivuliikkeen tai pysyvän liikepaikan perustamista koskevia tietoja kuukauden kuluessa 22 §:ssä tarkoitettujen tietojen vastaanottamisesta, vakuutusedustaja tai sivutoiminen vakuutusedustaja saa hakea muutosta valittamalla. Valituksen katsotaan tällöin kohdistuvan Finanssivalvonnan hylkäävään päätökseen. Valituksen voi tehdä, kunnes Finanssivalvonta on päättänyt tietojen lähettämisestä. Finanssivalvonnan on ilmoitettava valitusviranomaiselle päätöksen antamisesta valituksen kohteena olevassa asiassa.

24 §

Oikeus aloittaa vakuutusten tarjoaminen ETA-valtiossa palvelujen tarjoamisen vapauden perusteella

Vakuutusedustaja tai sivutoiminen vakuutusedustaja saa aloittaa vakuutusten tarjoamisen palvelujen tarjoamisen vapauden perusteella ilmoittamassaan vastaanottavassa jäsenvaltiossa heti, kun se on saanut 23 §:n 1 momentissa tarkoitettua kirjallisen ilmoituksen Finanssivalvonnalta. Finanssivalvonnan on samalla ilmoitettava vakuutusedustajalle tai sivutoimiselle vakuutusedustajalle vastaanottavan jäsenvaltion asiointipiste.

Vakuutusedustajan tai sivutoimisen vakuutusedustajan on noudatettava vastaanottavan jäsenvaltion asiointipisteessään julkistamia yleisiä etua koskevia säännöksiä.

25 §

Oikeus aloittaa vakuutusten tarjoaminen ETA-valtiossa sijoittautumisvapauden perusteella

Vakuutusedustaja tai sivutoiminen vakuutusedustaja saa aloittaa vakuutusten tarjoamisen sivuliikkeen tai pysyvän liikepaikan välityksellä ilmoittamassaan vastaanottavassa jäsenvaltiossa sen jälkeen, kun se on saanut 23 §:n 1 momentissa tarkoitettua kirjallisen il-

moituksen sekä tiedot vastaanottavassa jäsenvaltiossa noudatettavista yleistä etua koskevista kansallisista säännöksistä Finanssivalvonnalta.

Jos Finanssivalvonta ei ole saanut vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen ilmoitusta kyseisessä valtiossa noudatettavista yleistä etua koskevista kansallisista säännöksistä kuukauden kuluessa siitä, kun Finanssivalvonta on toimittanut 22 §:ssä tarkoitetut tiedot sivuliikkeen tai pysyvän liikepaikan perustamisesta vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle, vakuutusedustaja tai sivutoiminen vakuutusedustaja saa tämän määräajan jälkeen aloittaa vakuutusten tarjoamisen sivuliikkeen tai pysyvän liikepaikan välityksellä kyseisessä valtiossa.

Vakuutusedustajan tai sivutoimisen vakuutusedustajan on noudatettava vastaanottavan jäsenvaltion yleistä etua koskevia säännöksiä.

26 §

Menettely toisen ETA-valtion vakuutusedustajan tai sivutoimisen vakuutusedustajan aloittaessa vakuutusten tarjoamisen Suomessa

Jos toisen ETA-valtion toimivaltainen viranomainen toimittaa Finanssivalvonnalle 22 §:ssä säädettyä vastaavat tiedot, jotka koskevat vakuutusten tarjoamisen aloittamista Suomessa palveluiden tarjoamisen vapauden tai sijoittautumisvapauden perusteella, Finanssivalvonnan on ilmoitettava viipymättä tietojen vastaanottamisesta kyseisen toisen ETA-valtion toimivaltaiselle viranomaiselle.

Kuukauden kuluessa toisen ETA-valtion toimivaltaisen viranomaisen toimittamien tietojen vastaanottamisesta Finanssivalvonnan on lisäksi ilmoitettava toisen ETA-valtion toimivaltaiselle viranomaiselle Suomessa noudatettavat yleistä etua koskevat säännökset, joiden noudattaminen on sivuliikkeen tai pysyvän liikepaikan perustamisen edellytyksenä.

27 §

Oikeus aloittaa vakuutusten tarjoaminen Suomessa palvelujen tarjoamisen vapauden perusteella

Toisessa ETA-valtiossa rekisteröity vakuutusedustaja tai sivutoiminen vakuutusedustaja saa aloittaa vakuutusten tarjoamisen palvelujen tarjoamisen vapauden perusteella Suomessa heti, kun se on saanut kotijäsenvaltionsa toimivaltaiselta viranomaiselta ilmoituksen siitä, että Finanssivalvonta on vastaanottanut ilmoituksen toiminnan aloittamisesta Suomessa.

Toisessa ETA-valtiossa rekisteröidyn vakuutusedustajan tai sivutoimisen vakuutusedustajan on noudatettava Suomen yleistä etua koskevia säännöksiä.

28 §

Oikeus aloittaa vakuutusten tarjoaminen Suomessa sijoittautumisvapauden perusteella

Toisessa ETA-valtiossa rekisteröity vakuutusedustaja tai sivutoiminen vakuutusedustaja saa aloittaa vakuutusten tarjoamisen sivuliikkeen tai pysyvän liikepaikan välityksellä Suomessa sen jälkeen, kun se on saanut kotijäsenvaltionsa toimivaltaiselta viranomaiselta ilmoituksen siitä, että Finanssivalvonta on vastaanottanut ilmoituksen toiminnan aloittamisesta Suomessa, sekä tiedot Suomessa noudatettavista yleistä etua koskevista kansallisista säännöksistä.

Toisessa ETA-valtiossa rekisteröidyn vakuutusedustajan tai sivutoimisen vakuutusedustajan on noudatettava Suomen yleistä etua koskevia säännöksiä.

29 §

Finanssivalvonnan ilmoitusvelvollisuus Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaiselle

Finanssivalvonnan on ilmoitettava Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaiselle tiedot niistä Suomessa rekisteröidyistä vakuutusedustajista ja sivutoimisista vakuutusedustajista, jotka ovat ilmoittaneet aikomuksestaan harjoittaa vakuutusten tarjoamista sijoitautumisvapauden tai palvelujen tarjoamisen vapauden perusteella muussa ETA-valtiossa kuin Suomessa.

5 luku

Liiketoiminnan menettelytavat ja tiedonantovelvollisuus

30 §

Vakuutusentarjoajan toiminta ja asiakkaan edun etusija

Vakuutusentarjoajan on toimittava rehellisesti, tasapuolisesti, ammattitaitoisesti, huolellisesti ja asiakkaan edun mukaisesti. Vakuutuksenantajan, asiamiehen ja sivutoimisen asiamiehen on lisäksi noudatettava hyvää vakuutustapaa sekä vakuutusmeklarin ja sivutoimisen vakuutusmeklarin lisäksi hyvää vakuutusmeklaritapaa.

Vakuutusentarjoaja ei saa vastaanottaa sellaista palkitsemista eikä vakuutusentarjoaja saa palkita tai arvioida työntekijöidensä suoritusta sellaisella tavalla, joka on ristiriidassa asiakkaiden edun mukaisen toimimisen kanssa. Vakuutusentarjoaja ei saa ottaa käyttöön sellaisia myyntitavoitteita tai maksaa palkkioita tai muita etuja, jotka voivat kannustaa sitä tai sen työntekijöitä suositteluun asiakkaalle muuta kuin asiakkaan tarpeisiin ja vaatimukseen parhaiten sopivaa vakuutusta.

31 §

Rekisteröidyn vakuutusedustajan käyttäminen

Vakuutusentarjoaja saa käyttää ainoastaan rekisteröityjen vakuutusedustajien tai sivutoimisten vakuutusedustajien taikka 4 §:n 1 momentissa tarkoitettujen sivutoimisten vakuutusedustajien tuottamia vakuutusten tarjoamiseen liittyviä palveluja.

32 §

Vakuutuksenantajasta annettavat tiedot

Vakuutuksenantajan on ilmoitettava asiakkaalle ennen vakuutus sopimuksen tekemistä ainakin:

- 1) toiminimensä, yhteystietonsa, liikepaikkansa käyntiosoite ja tieto toimimisesta vakuutuksenantajana;
- 2) tieto siitä, antaako vakuutuksenantaja henkilökohtaisia suosituksia tarjoamistaan vakuutuksista;
- 3) tieto niistä tuomioistuimen menettelyistä ja tuomioistuimen ulkopuolisista menettelyistä, joita noudattaen asiakas ja muut asianosaiset voivat tehdä valituksen vakuutuksenantajasta.

33 §

Vakuutusedustajasta annettavat tiedot

Asiamiehen on ilmoitettava asiakkaalle ennen vakuutus sopimuksen tekemistä ja vakuutusmeklarin ennen toimeksiantosopimuksen tekemistä ainakin:

- 1) nimensä tai toiminimensä, yhteystietonsa ja liikepaikkansa käyntiosoite;
- 2) toimiiko vakuutusedustaja vakuutusmeklarina asiakkaan puolesta vai asiamiehenä vakuutuksenantajan nimissä ja lukuun;
- 3) mihin vakuutusedustajarekisteriin vakuutusedustaja on merkitty ja miten rekisteröinnin voi tarkistaa;
- 4) antaako vakuutusedustaja henkilökohtaisia suosituksia tarjoamistaan vakuutuksista;
- 5) antaako vakuutusmeklari vakuutusten tasapuoliseen analyysiin perustuvia henkilökohtaisia suosituksia;
- 6) edustaako vakuutusedustaja tekemänsä sopimuksen tai sopimusten mukaan yhtä tai useampaa vakuutuksenantajaa tai 31 §:ssä tarkoitettua, sekä niiden toiminimet, joita vakuutusedustaja edustaa tai joiden kanssa se toimii;
- 7) omistaako vakuutusedustaja suoraan tai välillisesti vähintään kymmenesosan jonkin vakuutuksenantajan äänimäärästä tai pääomasta, taikka onko sillä kirjanpitolain 1 luvun 5 §:n mukainen määräysvalta tai läheiset sidokset vakuutuksenantajaan;
- 8) jos vakuutusedustaja on oikeushenkilö, omistaako jokin vakuutuksenantaja tai sen emoyritys suoraan tai välillisesti vähintään kymmenesosan vakuutusedustajan äänimäärästä tai pääomasta, taikka onko vakuutuksenantajalla kirjanpitolain 1 luvun 5 §:n mukainen määräysvalta tai läheiset sidokset vakuutusedustajaan;
- 9) tieto niistä tuomioistuimenmenettelyistä ja tuomioistuimen ulkopuolisista menettelyistä, joita noudattaen asiakas ja muut asianosaiset voivat tehdä valituksen vakuutusedustajasta.

Sivutoimisen vakuutusedustajan on ilmoitettava asiakkaalle 1 momentin 1–3, 6 ja 9 kohdassa tarkoitetut tiedot.

Työeläkevakuutusta tarjoavan vakuutusedustajan on ilmoitettava asiakkaalle 1 momentissa tarkoitetut tiedot ja sivutoimisen vakuutusedustajan 2 momentissa tarkoitetut tiedot työeläkevakuutuksesta ja työeläkevakuutusyhtiön edustamisesta.

34 §

Markkinointi

Vakuutuksentarjoajan on markkinoinnissaan annettava asiakkaalle vakuutusedustuspalveluistaan ja tarjolla olevista vakuutuksista tai muista hyödykkeistä tarpeelliset tiedot, joilla saattaa olla merkitystä asiakkaan tehdessä vakuutuksia tai muita hyödykkeitä koskevia ratkaisuja.

Vakuutuksentarjoajan markkinointiviestinnän on aina oltava selvästi tunnistettavissa markkinointiviestinnäksi. Vakuutuksentarjoajan antamien tietojen on oltava asiallisia, täsmällisiä ja selkeitä. Vakuutuksentarjoaja ei saa antaa markkinoinnissaan totuudenvastaisia tai harhaanjohtavia tietoja eikä käyttää muutoinkaan asiakkaan kannalta sopimatonta taikka hyvän vakuutustavan tai hyvän vakuutusmeklaritavan vastaista menettelyä. Kuluttajan kannalta sopimattomasta tai hyvän tavan vastaisesta menettelystä säädetään lisäksi kuluttajansuojalain (38/1978) 2 luvussa.

Vakuutuksentarjoajan markkinointia, joka ei sisällä asiakkaan taloudellisen turvallisuuden kannalta tarpeellisia tietoja, on aina pidettävä sopimattomana.

Sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, vakuutuksenantajien, asiamiesten ja sivutoimisten asiamiesten tiedonantovelvollisuuteen sovelletaan vakuutuslainsäädännön (543/1994) 2 luvun sekä vakuutusyhtiölain 31 luvun 2 §:n säännöksiä. Asiamiehen ja sivutoimisen asiamiehen on markkinoinnissaan ilmoitettava edustamansa vakuutuksenantajat ja yksittäistä vakuutusta markkinoidessaan, minkä vakuutuksenantajan vakuutuksesta on kysymys. Vakuutusmeklari tai sivutoiminen vakuutusmeklari ei saa markkinoinnissaan ilmoittaa edustavansa tiettyä vakuutuksenantajaa.

Muussa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa kuin Suomessa rekisteröidyn vakuutuksentarjoajan on tarvittaessa ilmoitettava markkinoinnissaan oikean kuvan anta-

miseksi vakuutusedustuspalveluistaan, minkä vakuutuksenantajien vakuutuksia vakuutusten tarjoaminen yksinomaan koskee ja antaako vakuutuksentarjoaja 36 §:n 4 momentissa tarkoitettuun tasapuoliseen analyysiin perustuvia tietoja.

35 §

Vakuutusmeklarin velvollisuus selvittää asiakkaan vakuutustarve

Vakuutusmeklarin tai sivutoimisen vakuutusmeklarin on ennen vakuutuksen tarjoamista pyydettävä asiakkaalta tietoja tämän vakuuttamiseen liittyvistä tarpeista ja vaatimuksista ja saadut tiedot huomioon ottaen määritettävä vakuutustarve.

36 §

Vakuutusmeklarin tiedonantovelvollisuus

Vakuutusmeklarin tai sivutoimisen vakuutusmeklarin on ennen vakuutussopimuksen tekemistä annettava asiakkaalle tietoja vakuutusmuodoista, näiden vakuutusten vakuutusmaksuista ja vakuutusehdoista sekä muut asiakkaalle määritettyyn vakuutustarpeeseen sopivan vakuutuksen valitsemiseksi tarpeelliset tiedot. Tietoja annettaessa tulee kiinnittää huomiota myös vakuutusturvan olennaisiin rajoituksiin. Vakuutusmeklarin tai sivutoimisen vakuutusmeklarin antamien tietojen on oltava puolueettomia.

Edellä 1 momentissa ja 48 §:ssä tarkoitetut tiedot on annettava ymmärrettävässä muodossa. Niitä annettaessa on otettava huomioon tarjottavan vakuutuksen monimutkaisuus ja se, onko asiakas kuluttaja tai tähän vakuutussopimuslain 3 §:n 2 momentin mukaan rinnastettava henkilö vai muu henkilö, sekä muut asiakkaan tai asiakasryhmän ominaisuudet.

Vakuutusedustuspalveluiden ja vakuutusten etämyynnissä annettavista ennakkotiedoista säädetään kuluttajansuojalain 6 a luvussa.

Asiakkaalle annettavien 1 momentissa tarkoitettujen tietojen on perustuttava riittävän monien markkinoilla tarjolla olevien vakuutusten tasapuoliseen analyysiin, jollei vakuutusmeklarin tai sivutoimisen vakuutusmeklarin ja asiakkaan välillä nimenomaisesti sovita toisin.

37 §

Vakuutusmeklarin henkilökohtaisen suosituksen antaminen

Vakuutusmeklarin tai sivutoimisen vakuutusmeklarin on annettava asiakkaalle henkilökohtainen suositus tietyn tai tiettyjen vakuutusten valitsemiseksi, jollei vakuutusmeklarin tai sivutoimisen vakuutusmeklarin ja asiakkaan välillä nimenomaisesti sovita toisin. Vakuutusmeklarin tai sivutoimisen vakuutusmeklarin antaessa henkilökohtaisen suosituksen asiakkaalle on samalla ilmoitettava, miksi suositeltu vakuutus tai vakuutukset täyttävät parhaiten tämän vakuutustarpeen.

Vakuutusmeklarilla tai sivutoimisella vakuutusmeklarilla on 1 momentissa säädettyä vastaava neuvontavelvollisuus myös, jos vakuutussopimus tehdään sellaisen henkilön kanssa, jonka vakituinen asuinpaikka tai pysyvä liikepaikka on ETA-valtiossa, jonka lain mukaan tällaisen neuvonnan antaminen vakuutusta myytäessä on pakollista.

Jos vakuutusmeklari tai sivutoiminen vakuutusmeklari ei saa asiakkaalta riittäviä tietoja henkilökohtaisen suosituksen antamiseksi, vakuutusmeklarin tai sivutoimisen vakuutusmeklarin on ilmoitettava asiakkaalle, että henkilökohtaista suositusta ei voida antaa.

38 §

Vastikkeesta annettavat tiedot

Vakuutusenantajan, asiamiehen tai sivutoimisen asiamiehen on annettava asiakkaalle hyvissä ajoin ennen vakuutus sopimuksen tekemistä tieto siitä, minkä luonteisen vastikkeen vakuutusenantajan työntekijä, asiamies tai sivutoiminen asiamies saa vakuutuksen tarjoamisen tai myynnin perusteella.

Vakuutusentaroajan on annettava asiakkaalle hyvissä ajoin ennen vakuutus sopimuksen tekemistä tieto sellaisista 1 momentissa tarkoitetuista vastikkeista, joita vakuutusenantajan työntekijä, vakuutusedustaja tai sivutoiminen vakuutusedustaja saa sellaisista muista maksuista kuin jatkuvista vakuutusmaksuista tai määräaikaaisista maksuista, joita asiakas on velvollinen suorittamaan vakuutus sopimuksen perusteella.

39 §

Tietojen toimittaminen pysyvällä tavalla taikka verkkosivustolla

Edellä 32, 33 ja 35–38 §:ssä tarkoitettut tiedot on toimitettava ennen sopimuksen tekemistä paperilla tai muulla pysyvällä tavalla taikka verkkosivustolla. Siitä, mitä tietojen toimittamista on kulloinkin käytettävä, sekä tietojen toimittamisen yleisistä vaatimuksista annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Solvensi II -direktiivin liitteessä I tarkoitettuja vahinkovakuutuksia koskeva vakio muotoinen asiakirja on kuitenkin toimitettava paperilla tai muulla pysyvällä tavalla. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tiedoista, jotka asiakirjassa on oltava, asiakirjan laatimiskielestä ja muista asiakirjaa koskevista seikoista ottaen huomioon direktiivin 20 artiklan 5–9 kohdan säännökset. Komission teknisillä sääntely standardeilla säädetään tarkemmin asiakirjan vakio muotoisesta esitystavasta ja sen sisältämien tietojen yksityiskohtaisesta esitystavasta.

Sen estämättä, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, asiakkaalle on pyynnöstä aina toimitettava ennen sopimuksen tekemistä annettavat tiedot paperilla. Tietojen toimittamisesta ei saada periä maksua.

Vakuutusmeklarin tai sivutoimisen vakuutusmeklarin harjoittamassa vakuutusedustus palveluiden ja vakuutusten puhelinmyynissä sovelletaan, mitä kuluttajansuojalain 6 a luvun 11 §:n 2 momentissa säädetään.

40 §

Kytkeykaupan kielto kuluttajakaupassa

Jos vakuutus tarjotaan tavaran tai muun palvelun kuin vakuutuksen kanssa, kuluttajalle tai sellaiselle muulle luonnolliselle henkilölle taikka oikeushenkilölle, joka huomioon ottaen hänen elinkeinotoimintansa tai muun toimintansa laatu ja laajuus sekä olosuhteet muutoin on vakuutusenantajan sopijapuolena rinnastettavissa kuluttajaan, on tarjottava myös mahdollisuus ostaa vakuutus ja tarjottava tavara tai palvelu erikseen. Tarjouksen ehtona ei saa olla, että henkilö tekee tavaraa tai muuta palvelua kuin vakuutusta tarjottaessa vakuutus sopimuksen tietyn vakuutusenantajan kanssa tai vakuutusta tarjottaessa sopimuksen tietyn tavaran tai palvelun tarjoajan kanssa.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei sovelleta vakuutuksiin, jotka tarjotaan sijoituspalvelulain 1 luvun 11 §:ssä tarkoitettun sijoituspalvelun, kuluttajansuojalain 7 luvun 1 §:ssä tarkoitettun kuluttajaluoton tai maksupalvelulain (290/2010) 8 §:n 5 kohdassa tarkoitettun maksutilin ohessa.

Kuluttajalle tai tähän 1 momentin mukaan rinnastettavalle muulle henkilölle on annettava riittävä kuvaus sopimuksen tai paketin eri osista sekä tiedot kunkin osan kuluista ja

siitä, miten sopimuksen tai paketin eri osien keskinäinen vaikutus muuttaa riskejä tai vakuutuksen kattavuutta.

41 §

Yhdistetyt tarjoukset ja vakuutusta oheistuotteena koskeva kytkykaupan kieltö muussa kuin kuluttajakaupassa

Jos vakuutus tarjotaan tavaran tai muun palvelun kuin vakuutuksen kanssa siten, että vakuutus on päätuote ja tavara tai muu palvelu on oheistuote, muulle asiakkaalle kuin 40 §:ssä tarkoitetuille, asiakkaalle on ilmoitettava, onko eri osat mahdollista ostaa erikseen.

Jos vakuutus tarjotaan tavaran tai muun palvelun kuin vakuutuksen ohessa siten, että vakuutus on oheistuote ja tavara tai muu palvelu on päätuote, muulle asiakkaalle kuin 40 §:ssä tarkoitetuille, asiakkaalle on tarjottava mahdollisuus ostaa tarjottava tavara tai palvelu erikseen. Edellä tässä momentissa säädettyä ei kuitenkaan sovelleta vakuutuksiin, jotka tarjotaan sijoituspalvelulain 1 luvun 11 §:ssä tarkoitetun sijoituspalvelun, kuluttajansuojalain 7 luvun 1 §:ssä tarkoitetun kuluttajaluoton tai maksupalvelulain 8 §:n 5 kohdassa tarkoitetun maksutilin ohessa.

Jos vakuutuksen ja tavaran tai muun palvelun kuin vakuutuksen erikseen ostaminen on mahdollista, asiakkaalle on annettava riittävä kuvaus sopimuksen tai paketin eri osista sekä tiedot kunkin osan kuluista ja siitä, miten sopimuksen tai paketin eri osien keskinäinen vaikutus muuttaa riskejä tai vakuutuksen kattavuutta.

42 §

Tuotehallintajärjestelmät

Vakuutuksenantajan on käytettävä, arvioitava uudelleen ja ylläpidettävä sen tarjoamiin vakuutuksiin nähden riittävää vakuutusten hyväksymismenettelyä. Hyväksymismenettelyn mukaisesti on:

- 1) hyväksyttävä uudet vakuutukset ja olemassa olevien vakuutusten merkittävät muutokset, ennen kuin vakuutusta markkinoidaan tai tarjotaan asiakkaille;
- 2) määritettävä kullekin vakuutukselle yksilöidyt kohdemarkkinat;
- 3) arvioitava yksilöityjen kohdemarkkinoiden kannalta merkitykselliset riskit;
- 4) laadittava yksilöityjä kohdemarkkinoita vastaava tarjoamissuunnitelma.

Vakuutuksenantajan on ymmärrettävä tarjoamansa tai markkinoimansa vakuutukset ja arvioitava niitä säännöllisesti uudelleen. Arvioinnissa tulee ottaa huomioon kaikki tapahtumat, jotka voivat vaikuttaa yksilöityihin kohdemarkkinoihin kohdistuvaan mahdolliseen riskiin. Uudelleenarvioinnissa on kiinnitettävä huomiota ainakin siihen, onko vakuutus edelleen kohdemarkkinoiden asiakkaiden tarpeiden mukainen ja onko ajateltu tarjoamissuunnitelma edelleen asianmukainen.

Vakuutuksenantajan on asetettava sen työntekijöiden, vakuutusedustajien ja sivutoimisten vakuutusedustajien saataville riittävät tiedot vakuutuksesta, hyväksymismenettelystä sekä yksilöidyistä kohdemarkkinoista.

Jos vakuutusedustaja tuottaa vakuutuksen, sen on noudatettava, mitä 1–3 momentissa säädetään vakuutuksenantajasta.

Hyväksymismenettelyä koskevien periaatteiden noudattamisesta säädetään lisäksi Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2016/97 täydentämisestä vakuutusyhtiöitä ja vakuutusten tarjoajia koskevien tuotehallintavaatimusten osalta annetussa Euroopan komission delegoidussa asetuksessa (EU) 2017/2358.

43 §

Toisen tuottaman vakuutuksen tarjoaminen

Jos vakuutusentarjoaja antaa tarjouksen tai henkilökohtaisen suosituksen vakuutuksesta, jota se ei itse tuota, vakuutusentarjoajalla on oltava käytössään asianmukaiset järjestelyt, joiden avulla se saa 42 §:n 3 momentissa tarkoitetut tiedot ja oppii tuntemaan kunkin vakuutuksen ominaispiirteet ja yksilöidyt kohdemarkkinat.

6 luku

Sijoitusvakuutuksia koskevat lisävaatimukset

44 §

Toiminta- ja hallintojärjestelmät eturistiriitojen ehkäisemiseksi

Sen lisäksi, mitä 30 §:ssä säädetään, vakuutuksenantajan ja vakuutusedustajan on ylläpidettävä ja käytettävä eturistiriitojen ehkäisemiseksi sen liiketoiminnan laatuun ja laajuuteen sekä tarjottaviin vakuutuksiin ja palveluihin nähden tehokkaita toiminta- ja hallintojärjestelmiä.

Toiminta- ja hallintojärjestelmien avulla on ryhdyttävä tarpeellisiin toimenpiteisiin, joiden tarkoituksena on tunnistaa, ehkäistä ja estää vakuutusten tarjoamisen yhteydessä syntyvät vakuutuksenantajan tai vakuutusedustajan ja sen asiakkaan väliset taikka asiakkaiden väliset eturistiriidat. Toimenpiteet koskevat vakuutusten tarjoamiseen osallistuvia henkilöitä, vakuutusten tarjoamisesta vastaavia henkilöitä ja johtoa sekä muita vakuutusentantajaan tai vakuutusedustajaan määräysvallan vuoksi suoraan tai välillisesti sidoksissa olevia henkilöitä.

45 §

Toiminta eturistiriitatilanteessa

Eturistiriitatilanteen syntyessä vakuutuksenantajan tai vakuutusedustajan on toimittava siten, että eturistiriita ei vaikuta haitallisesti velvollisuuteen harjoittaa vakuutusten tarjoamista rehellisesti, tasapuolisesti, ammattimaisesti, huolellisesti ja asiakkaan etujen mukaisesti.

Jos toiminta- ja hallintojärjestelmistä huolimatta eturistiriitatilannetta ei voida välttää, vakuutusmeklarin on ennen toimeksiantosopimuksen tekemistä sekä vakuutuksenantajan ja asiamiehen ennen vakuutussopimuksen tekemistä selkeästi ilmoitettava asiakkaalle eturistiriitojen yleinen luonne ja aiheuttajat. Ilmoitus eturistiriitatilanteesta on annettava riittävän ymmärrettävästi siten, että asiakas voi sen pohjalta tehdä vakuutusten ottamista koskevan päätöksen. Ilmoitus on toimitettava asiakkaalle paperilla tai muulla pysyvällä tavalla siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään.

Eturistiriitojen määrittämisestä ja muista eturistiriitoja koskevista toimenpiteistä säädetään lisäksi Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2016/97 täydentämisestä vakuutusmuotoisten sijoitustuotteiden tarjoamiseen sovellettavien tiedonantovaatimusten ja liiketoiminnan menettelytapasääntöjen osalta annetussa Euroopan komission delegoidussa asetuksessa (EU) 2017/2359.

46 §

Palvelun laadun turvaaminen kannustinten yhteydessä

Sijoitusvakuutuksen tai oheispalvelun tarjoamisen yhteydessä mille tahansa osapuolelle asiakasta tai asiakkaan lukuun toimivaa henkilöä lukuun ottamatta tarjottu tai maksettu

taikka tällaiselta osapuolelta saatu kannustin ei saa vaikuttaa haitallisesti asiakkaalle tarjottavan palvelun laatuun. Kannustin ei saa myöskään vaikuttaa haitallisesti velvollisuuteen harjoittaa vakuutusten tarjoamista rehellisesti, tasapuolisesti, ammattimaisesti, huolellisesti ja asiakkaan etujen mukaisesti.

Kannustinten haitallisten vaikutusten arvioinnista sekä ammatillisten vaatimusten noudattamisen arvioinnista säädetään lisäksi Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2016/97 täydentämisestä vakuutusmuotoisten sijoitustuotteiden tarjoamiseen sovellettavien tiedonantovaatimusten ja liiketoiminnan menettelytapasääntöjen osalta annetussa Euroopan komission delegoidussa asetuksessa (EU) 2017/2359.

47 §

Tietojen pyytäminen asiakkaalta sijoitusvakuutusta tarjottaessa

Sen lisäksi, mitä 35 §:ssä säädetään vakuutusmeklarin velvollisuudesta selvittää asiakkaan vakuutustarve, sijoitusvakuutusta tarjottaessa vakuutusmeklarin on pyydettävä asiakkaalta tiedot kyseiseen vakuutukseen liittyvää sijoitusalaan koskevasta sijoituskokemuksesta ja -tietämyksestä sekä henkilökohtaista suositusta annettaessa asiakkaan taloudellisesta tilanteesta, mukaan lukien riskin- ja tappionsietokyky.

48 §

Vakuutusmeklarin tiedonantovelvollisuus sijoitusvakuutusta tarjottaessa

Sen lisäksi, mitä 36 §:ssä säädetään vakuutusmeklarin tiedonantovelvollisuudesta, ennen sijoitusvakuutusta koskevan sopimuksen tekemistä vakuutusmeklarin on kiinnitettävä huomiota erityyppisten sijoitusvakuutusten ja niihin liittyvien sijoituskohteiden valinnan kannalta olennaisiin seikkoihin ottaen erityisesti huomioon asiakkaan sijoituskokemus ja -tietämys sekä sijoittamisen tavoitteet.

Tiedot sijoitusvakuutuksesta ja siihen liittyvistä sijoituskohteista perittävistä kuluista on annettava kootusti siten, että asiakas saa käsityksen vakuutuksen kuluista ja niiden kumulatiivisesta vaikutuksesta vakuutuksen tuottoon ja pääoman kertymiseen. Asiakasta on myös varoitettava riskeistä, jotka liittyvät vakuutukseen tai siihen liittyviin sijoituskohteisiin taikka ehdotettuun sijoitusstrategiaan, sekä annettava tälle tietoa siitä, miten riskejä voidaan tarkoituksenmukaisella tavalla hallita ottaen huomioon sijoittamisen tavoitteet.

Vähittäismarkkinoille tarkoitettuja paketoituja ja vakuutusmuotoisia sijoitustuotteita (PRIIP-tuotteita) koskevista avaintietoasiakirjoista annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 1286/2014 säädetään lisäksi paketoituja ja vakuutusmuotoisia sijoitustuotteita koskevan avaintietoasiakirjan toimittamisesta.

Finanssivalvonta voi antaa tarkempia määräyksiä sijoitusvakuutuksen kulujen, tuottojen ja vakuutussäästön kertymisen laskemis- ja ilmoittamistavasta. Finanssivalvonta voi antaa tarkempia määräyksiä myös siitä, millaisia tietoja on annettava suoritettujen vakuutusmaksujen perusteella kertyvästä henkivakuutuksen takaisinostoarvon kehityksestä ja vakuutustapahtuman sattuessa maksettavista suorituksista.

49 §

Asianmukaisuuden arviointi

Vakuutusmeklarin on arvioitava, ovatko suunniteltu sijoitusvakuutus ja siihen mahdollisesti liittyvät lisäpalvelut asiakkaalle asianmukaisia ottaen huomioon tämän kyseiseen vakuutukseen liittyvää sijoitusalaan koskeva sijoituskokemus ja -tietämys. Jos vakuutusmeklari arvioi, että sijoitusvakuutus ja siihen mahdollisesti liittyvät lisäpalvelut eivät ole asianmukaisia, vakuutusmeklarin on varoitettava tästä asiakasta. Jos asiakas ei anna riittäviä tietoja sijoitusvakuutuksen ja siihen liittyvien lisäpalveluiden asianmukaisuuden ar-

vioimiseksi, vakuutusmeklarin on varoitettava asiakasta siitä, että sijoitusvakuutuksen ja siihen liittyvien lisäpalvelujen asianmukaisuutta tälle ei voida arvioida.

Asianmukaisuuden arvioinnista säädetään lisäksi Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2016/97 täydentämisestä vakuutusmuotoisten sijoitustuotteiden tarjoamiseen sovellettavien tiedonantovaatimusten ja liiketoiminnan menettelytapasääntöjen osalta annetussa Euroopan komission delegoidussa asetuksessa (EU) 2017/2359.

50 §

Henkilökohtainen suositus ja soveltuvuuden arviointi

Vakuutusmeklarin on annettava asiakkaalle henkilökohtainen suositus tietyn sijoitusvakuutuksen tai tiettyjen sijoitusvakuutusten valitsemiseksi, jollei vakuutusmeklarin ja asiakkaan välillä nimenomaisesti sovita toisin. Vakuutusmeklarin antaessa henkilökohtaisen suosituksen asiakkaalle on suositeltava sijoitusvakuutuksia, jotka soveltuvat tälle ottaen huomioon tämän kyseiseen vakuutukseen liittyvää sijoitusalaa koskeva sijoituskokemus ja -tietämys, sijoittamisen tavoitteet ja taloudellinen tilanne, mukaan lukien riskin- ja tappionsietokyky. Vastaavasti suositeltavien lisäpalvelujen on sovellettava asiakkaalle. Jos asiakas ei anna riittäviä tietoja sijoitusvakuutuksen ja siihen liittyvien lisäpalveluiden soveltuvuuden arvioimiseksi, vakuutusmeklarin on varoitettava asiakasta siitä, että henkilökohtaista suositusta ei voida antaa.

Suosituksista on käytävä ilmi ainakin, miten suositeltu sijoitusvakuutus vastaa asiakkaan odotuksia, sijoitustavoitteita ja taloudellista tilannetta. Suositus on toimitettava asiakkaalle ennen vakuutussopimuksen tekemistä paperilla tai muulla pysyvällä tavalla siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään. Suositus voidaan kuitenkin toimittaa viipymättä sopimuksen tekemisen jälkeen, jos sopimus tehdään sellaista etäviestintä käyttäen, ettei suositusta voida toimittaa pysyvällä tavalla ennen sopimuksen tekemistä, ja asiakas on antanut suostumuksensa suosituksen jälkikäteiseen toimittamiseen eikä ole halunnut lykätä sopimuksen tekemistä vakuutusmeklarin esittämästä mahdollisuudesta huolimatta.

Soveltuvuuden arvioinnista säädetään lisäksi Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2016/97 täydentämisestä vakuutusmuotoisten sijoitustuotteiden tarjoamiseen sovellettavien tiedonantovaatimusten ja liiketoiminnan menettelytapasääntöjen osalta annetussa Euroopan komission delegoidussa asetuksessa (EU) 2017/2359.

51 §

Säännöllinen soveltuvuuden arviointi

Asiakkaalle on ilmoitettava, antaako vakuutusmeklari säännöllisesti arvioinnin kyseisen sijoitusvakuutuksen soveltuvuudesta asiakkaalle. Jos vakuutusmeklari on sitoutunut säännöllisesti arvioimaan otetun sijoitusvakuutuksen ja siihen liittyvien lisäpalvelujen soveltuvuutta vakuutuksenottajalle, annettavien arvioiden on oltava ajantasaisia ja niistä on ilmentävä ainakin, miten vakuutus ja siihen liittyvät lisäpalvelut vastaavat vakuutuksenottajan odotuksia, sijoitustavoitteita ja taloudellista tilannetta. Säännöllinen arviointi on toimitettava asiakkaalle paperilla tai muulla pysyvällä tavalla siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään.

52 §

Tiivistelmä tarjotuista palveluista

Vakuutusmeklarin on annettava asiakkaalle tiivistelmä vakuutusmeklarin tarjoamista palveluista toimeksiantosopimuksen tekemisen jälkeen ja säännöllisesti sen kestäessä. Tiivistelmien tulee sisältää ajantasaiset selvitykset asiakkaan lukuun suoritettujen liiketoi-

mien ja palvelujen kustannuksista. Tiivistelmät on toimitettava asiakkaalle paperilla tai muulla pysyvällä tavalla siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään.

53 §

Tietojen ilmoittamistavat

Vakuutusmeklarin on annettava asiakkaalle tässä luvussa tarkoitetut tiedot paperilla tai muulla pysyvällä tavalla taikka verkkosivustolla. Siitä, mitä tietojen toimittamistapaa on kulloinkin käytettävä, sekä tietojen toimittamisen yleisistä vaatimuksista annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

54 §

Poikkeukset tietojen antamisesta ja toimittamisesta ammattimaiselle asiakkaalle

Jos asiakas on ammattimainen asiakas, tältä ei tarvitse pyytää 47 §:ssä tarkoitettuja tietoja eikä tälle tarvitse antaa 45 eikä 48–52 §:ssä tarkoitettuja tietoja. Tietoja ei myöskään tarvitse antaa ammattimaiselle asiakkaalle 53 §:ssä säädetyllä tavalla.

7 luku

Vakuutusmeklarin toiminta

55 §

Vakuutusmeklari-nimikkeen käyttäminen

Vain rekisteröity vakuutusmeklari tai sivutoiminen vakuutusmeklari saa käyttää toiminimessään tai muuten toimintaansa osoittamaan nimitystä vakuutusmeklari tai vakuutuskeskivälittäjä.

Vakuutusmeklarin tai sivutoimisen vakuutusmeklarin on toiminnassaan tuotava selkeästi ilmi toimivansa nimenomaan vakuutusmeklarina.

56 §

Toimeksiantosopimus

Vakuutusmeklarin tai sivutoimisen vakuutusmeklarin ja asiakkaan välinen toimeksiantosopimus on tehtävä kirjallisesti, ja sopimuksesta on annettava yksi kappale asiakkaalle.

Toimeksiantosopimuksesta on käytävä ilmi toimeksiannon sisältö, sopimuksen voimassaoloaika, asiakkaan vakuutusmeklarille tai sivutoimiselle vakuutusmeklarille maksaman palkkion määrätymisperusteet ja, jos mahdollista, palkkion määrä. Vakuutusmeklari tai sivutoiminen vakuutusmeklari ei voi vedota sopimusehtoon, jota ei ole merkitty toimeksiantosopimukseen tai josta ei ole muutoin kirjallisesti sovittu.

57 §

Vakuutusmeklarin palkkio

Vakuutusmeklari tai sivutoiminen vakuutusmeklari saa ottaa vastaan palkkion vain toimeksiantajaltaan.

Vakuutusmeklarin tai sivutoimisen vakuutusmeklarin on annettava asiakkaalle hyvissä ajoin ennen toimeksiantosopimuksen tekemistä tieto palkkion tai muun vastikkeen luonteesta sekä määrästä tai, jos määrän ilmoittaminen ei ole mahdollista, sen laskemistavasta.

Vastuuvakuutus

Vakuutusmeklarilla on oltava Finanssivalvonnan hyväksymä vastuuvakuutus niiden ammatillisesta virheestä aiheutuvien vahinkojen korvaamiseksi, joista vakuutusmeklari on tämän lain mukaan vastuussa. Vastuuvakuutuksen määrän on oltava vähintään 1 250 000 euroa vahinkoa kohti ja yhteensä 1 850 000 euroa kaikkien vahinkojen osalta vuotta kohti. Sivutoimisen vakuutusmeklarin vastuuvakuutuksen määrä on oltava kohtuullisessa suhteessa vakuutusten tarjoamista koskevan liiketoiminnan laatuun ja laajuuteen nähden.

Vastuuvakuutuksen on täytettävä seuraavat ehdot:

- 1) vastuuvakuutuksen on oltava voimassa koko Euroopan talousalueella;
- 2) vastuuvakuutus päättyy aikaisintaan kahden kuukauden kuluttua siitä, kun Finanssivalvonta on saanut vakuutuksenantajalta ilmoituksen vastuuvakuutuksen päättymisestä;
- 3) jos vastuuvakuutukseen sisältyy omavastuu, vakuutuksenantaja suorittaa korvauksen vahingon kärsineelle omavastuuta vähentämättä;
- 4) vakuutuksenantajan kotipaikka on ETA-valtiossa;
- 5) vastuuvakuutuksesta korvataan vahinko, joka on syntynyt sopimuskauden aikana tapahtuneen teon tai laiminlyönnin seurauksena ja jonka korvaamisesta on esitetty kirjallinen vaatimus vakuutusmeklarille, sivutoimiselle vakuutusmeklarille tai vakuutuksenantajalle vastuuvakuutuksen voimassaoloaikana tai kolmen vuoden kuluessa sen päättymisestä.

Vakuutusmeklarin tai sivutoimisen vakuutusmeklarin on toimitettava Finanssivalvonnalle viimeistään kuukautta ennen uuden vastuuvakuutuksen voimassaolon alkamista selvitys sen ehdoista ja määristä.

Vastuuvakuutuksen 1 momentissa tarkoitettuja vähimmäismääriä tarkistetaan direktiivin 10 artiklan 7 kohdan nojalla annetuissa komission teknisissä sääntelystandardeissa.

Mitä tässä pykälässä säädetään vastuuvakuutuksesta, sovelletaan myös vastuuvakuutusta vastaavaan muuhun vakuuteen. Mitä tässä pykälässä säädetään vakuutusmeklarista, sovelletaan 1 momentissa tarkoitettuja vastuuvakuutuksen määriä sekä 2 momentin 1 kohtaa lukuun ottamatta sivutoimiseen vakuutusmeklariin. Mitä 2 momentissa säädetään vakuutuksenantajasta, sovelletaan myös muun vastaavan vakuuden antajaan.

Varojen erillisuus

Vakuutusmeklarin tai sivutoimisen vakuutusmeklarin on pidettävä hallussaan olevat, asiakkaalle tai vakuutuksenantajalle kuuluvat varat ETA-valtiossa sijaitsevan luottolaitoksen pankkitilillä erillään omista varoistaan. Vakuutusmeklarin tai sivutoimisen vakuutusmeklarin on pidettävä luotettavasti kirjaa asiakasvaroista siten, että kunkin asiakkaan asiakasvarat ovat riittävästi eriteltyinä muiden asiakkaiden varoista. Vakuutusmeklarin tai sivutoimisen vakuutusmeklarin on viipymättä toimitettava asiakasvarat vastaanottajalle.

Vakuutusmeklari tai sivutoiminen vakuutusmeklari ei saa vastaanottaa, pitää hallussa taikka välittää asiakkaalle tai tämän vakuutuksenantajalle kuuluvia varoja, jos asiakas on kuluttaja. Vakuutusmeklari tai sivutoiminen vakuutusmeklari voi kuitenkin vastaanottaa, pitää hallussa tai välittää edellä tarkoitettuja varoja, jos varojen säilytys tai siirto muutoin aiheuttaa kuluttajalle kohtuutonta hankaluutta.

60 §

Liiketoimintakertomus sekä tilinpäätös ja toimintakertomus

Vakuutusmeklari on velvollinen vuosittain toimittamaan Finanssivalvonnalle liiketoimintakertomuksen. Vakuutusmeklari on velvollinen vuosittain toimittamaan Finanssivalvonnalle myös tilinpäätöksensä ja toimintakertomuksensa, jos toimintakertomus on kirjanpitolain mukaan laadittava.

Finanssivalvonta voi antaa tarkempia määräyksiä liiketoimintakertomuksessa ilmoitettavista tiedoista ja kertomuksen toimittamisesta.

8 luku

Vakuutusedustuslautakunta

61 §

Lautakunnan asettaminen, jäsenet ja päätösvaltaisuus

Sosiaali- ja terveysministeriö asettaa kolmeksi vuodeksi kerrallaan vakuutusedustuslautakunnan. Lautakunnan tehtävänä on järjestää vähintään kaksi kertaa vuodessa 62 §:ssä tarkoitettuja vakuutusmeklarikokeita sekä myöntää vakuutusmeklaritutkintoja.

Vakuutusedustuslautakuntaan kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja sekä vähintään kolme ja enintään kuusi muuta jäsentä. Kullekin heistä määrätään henkilökohtainen varajäsen. Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan sekä heidän varajäsenensä tulee olla muun ylemmän oikeustieteellisen korkeakoulututkinnon kuin kansainvälisen ja vertailevan oikeustieteen maisterin tutkinnon suorittaneita henkilöitä, joiden ei voida katsoa edustavan vakuutusmeklareita tai vakuutuksenantajia. Muista jäsenistä ainakin yhden jäsenen ja hänen varajäsenensä tulee edustaa vakuutusmeklareita.

Vakuutusedustuslautakunta on päätösvaltainen, kun kokouksen puheenjohtaja ja vähintään puolet muista jäsenistä on läsnä. Asiasta äänestettäessä lautakunnan päätökseksi tulee enemmistön mielipide. Äänten jakautuessa tasan päätökseksi tulee se mielipide, jota puheenjohtaja on kannattanut.

62 §

Vakuutusmeklarikokeen järjestäminen

Vakuutusedustuslautakunnan on vähintään kaksi kuukautta ennen vakuutusmeklarikokeen järjestämistä vahvistettava kirjallinen aineisto, johon vakuutusmeklarikokeen kysymykset perustuvat.

Vakuutusmeklarikokeesta on vähintään 30 päivää ennen sen järjestämistä ilmoitettava valtakunnallisesti ilmestyvässä lehdessä julkaistavalla ilmoituksella ja sosiaali- ja terveysministeriön verkkosivuilla. Ilmoituksessa on oltava ohjeet vakuutusmeklarikokeeseen ilmoittautumisesta ja osallistumisesta sekä tieto siitä, miten 1 momentissa tarkoitettu aineisto on saatavissa.

63 §

Lautakunnan kustannukset ja tutkintomaksut

Sosiaali- ja terveysministeriö vastaa vakuutusedustuslautakunnan toiminnan kustannuksista sekä vahvistaa puheenjohtajan ja muiden jäsenten palkkioiden perusteet.

Sosiaali- ja terveysministeriöllä on oikeus periä maksu vakuutusmeklarikokeeseen osallistumisesta ja vakuutusmeklaritutkinnon myöntämisestä siten kuin valtion maksupestelaisissa (150/1992) säädetään.

234/2018

64 §

Virkavastuu

Vakuutusedustuslautakunnan jäsenen ja toimihenkilön sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä heidän hoitaessaan lautakunnan toimintaan liittyviä tehtäviä.

Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

65 §

Muutoksenhaku lautakunnan päätökseen

Vakuutusedustuslautakunnan antamaan päätökseen saa vaatia oikaisua siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään.

Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

9 luku

Valvonta, hallinnolliset seuraamukset ja vahingonkorvausvastuu

66 §

Valvonta

Finanssivalvonta valvoo tämän lain noudattamista.

Finanssivalvonta valvoo, että toisen ETA-valtion vakuutusedustaja ja sivutoiminen vakuutusedustaja tai niiden Suomessa vakuutusten tarjoamista harjoittava sivuliike noudattaa 30–59 ja 78 §:ää.

Finanssivalvonnan suorittamasta valvonnasta säädetään lisäksi Finanssivalvonnasta annetussa laissa.

67 §

Toisen ETA-valtion lainsäädännön noudattamisen valvonta

Jos toisen ETA-valtion toimivaltainen viranomainen ilmoittaa Finanssivalvonnalle, että Suomessa rekisteröintivelvollinen vakuutusedustaja tai sivutoiminen vakuutusedustaja ei noudata toiminnassaan kyseisen ETA-valtion lainsäädäntöä tarjotessaan siellä vakuutuksia, Finanssivalvonnan on ryhdyttävä tarpeellisiin tämän lain ja Finanssivalvonnasta annetun lain 3 ja 4 luvun mukaisiin toimenpiteisiin sen varmistamiseksi, että säännösten vastainen toiminta lopetetaan. Finanssivalvonnan on ilmoitettava kyseisen ETA-valtion toimivaltaiselle viranomaiselle toimenpiteistä, joihin se on ryhtynyt.

68 §

ETA-valtion vakuutusedustajaa koskeva Finanssivalvonnan toimivalta

Jos Finanssivalvonnalla on perusteltu syy epäillä, että toisen ETA-valtion vakuutusedustajan tai sivutoimisen vakuutusedustajan sivuliike rikkoo tai laiminlyö noudattaa yleistä etua koskevia säännöksiä taikka mitä sivuliikkeen velvollisuudeksi on Suomen laissa tai sen nojalla annetuissa säännöksissä tai määräyksissä tai sen toimintaa koskevissa säännöissä säädetty tai määrätty, Finanssivalvonta voi kehottaa sivuliikettä korjaamaan

asian määräajassa. Jos kehotusta ei noudateta, Finanssivalvonnan on ilmoitettava asiasta kotijäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle.

Jos kotijäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen toimenpiteet osoittautuvat riittämättömiksi tai niitä ei ole toteutettu ja ETA-valtion vakuutusedustaja tai sivutoiminen vakuutusedustaja jatkaa 1 momentissa tarkoitettujen säännösten vastaista menettelyä Suomessa tavalla, joka selvästi ja laajamittaisesti vahingoittaa kuluttajien etua tai joka haittaa vakuutus- tai jälleenvakuutusmarkkinoiden toimintaa, ilmoitettuaan asiasta kotijäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle Finanssivalvonta voi antaa kyseisen ETA-valtion vakuutusedustajalle tai sivutoimiselle vakuutusedustajalle Finanssivalvonnasta annetun lain 33 §:ssä tarkoitettua toimeenpanokiellon tai oikaisukehotuksen, määrätä mainitun lain 38 §:ssä tarkoitettua rikemaksun, antaa mainitun lain 39 §:ssä tarkoitettua julkisen varoituksen tai määrätä mainitun lain 40 §:ssä tarkoitettua seuraamusmaksun. Finanssivalvonta voi myös Finanssivalvonnasta annetun lain 33 a §:ssä säädetyn uhkasakon uhalla kieltää ETA-valtion vakuutusedustajaa tai sivutoimista vakuutusedustajaa jatkamasta säännösten ja määräysten vastaista menettelyä tai kieltää tämän toiminnan jatkamisen kokonaan tai osittain.

Sen estämättä, mitä 1, 2 ja 4 momentissa säädetään menettelyistä, Finanssivalvonta voi ryhtyä 2 momentissa mainittuihin toimenpiteisiin välittömästi, jos:

1) toisen ETA-valtion vakuutusedustaja tai sivutoiminen vakuutusedustaja rikkoo tai laiminlyö noudattaa sitä koskevia säännöksiä tai niiden nojalla annettuja määräyksiä taikka sivuliikkeen toimintaa koskevia sääntöjä ja toimenpiteisiin ryhtyminen on välttämätöntä yleisen edun turvaamiseksi tai kuluttajien suojelemiseksi; tai

2) toisen ETA-valtion vakuutusedustaja tai sivutoiminen vakuutusedustaja rikkoo tai laiminlyö noudattaa sellaisia sitä koskevia säännöksiä tai niiden nojalla annettuja määräyksiä taikka sivuliikkeen toimintaa koskevia sääntöjä, joiden valvonnasta Finanssivalvonta vastaa tämän lain tai muun lain perusteella.

Finanssivalvonnan on ilmoitettava tässä pykälässä tarkoitettua toimenpiteestä kotijäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle, Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaiselle sekä Euroopan komissiolle.

Mitä tässä pykälässä säädetään sijoittautumisvapauden perusteella tapahtuvasta vakuutusten tarjoamisesta, sovelletaan vastaavasti palveluiden tarjoamisen vapauden perusteella tapahtuvaan vakuutusten tarjoamiseen.

69 §

Valvontaviranomaisten sopimus valvontatehtävien siirtämisestä

Jos muussa ETA-valtiossa kuin Suomessa rekisteröidyn vakuutusedustajan tai sivutoimisen vakuutusedustajan ensisijainen liikepaikka sijaitsee Suomessa, Finanssivalvonta voi tehdä kotijäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen kanssa sopimuksen siitä, että Finanssivalvonta suorittaa kotijäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen vastuulla olevia tehtäviä. Sopimus direktiivin I–III luvussa tarkoitettujen tehtävien siirtämisestä on mitätön. Sovittujen tehtävien suorittamiseen sovelletaan Suomen lakia. Tehtävien vastaanottamisesta voidaan periä korvaus, jonka perimisestä ja suuruudesta päättää Finanssivalvonnan johtokunta.

Jos Suomessa rekisteröidyn vakuutusedustajan tai sivutoimisen vakuutusedustajan ensisijainen liikepaikka sijaitsee vastaanottavassa jäsenvaltiossa, Finanssivalvonta voi tehdä vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen kanssa sopimuksen siitä, että vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen suorittaa Finanssivalvonnan vastuulla olevia tehtäviä. Sopimus tämän lain 2 ja 4 luvun mukaisten tehtävien siirtämisestä on mitätön. Tehtävien siirtämisestä Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaiselle tai vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle voidaan maksaa korvaus.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettu sopimus voidaan tehdä, jos se on tämän lain noudattamiseen liittyvän valvonnan tehokkaan järjestämisen kannalta perusteltua. Valvontaviranomaisten on perusteltava sopimuksen tekeminen ja ilmoitettava asiasta vakuutusdustajalle tai sivutoimiselle vakuutusedustajalle sekä Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaiselle ja Euroopan komissiolle viipymättä.

70 §

Vakuutusten tarjoamisen kieltäminen

Finanssivalvonnan on kiellettävä luonnollisen henkilön, oikeushenkilön tai vakuutusentarjoajan vakuutusten tarjoaminen tai siihen liittyvä menettely, jota harjoitetaan tämän lain vastaisesti ilman rekisteröintiä tai ilman 26–28 §:n mukaista ilmoitusmenettelyä. Finanssivalvonnan on kiellettävä vakuutusentarjoajaa käyttämästä edellä mainitulla tavalla lainvastaisesti toimivaa luonnollista henkilöä, oikeushenkilöä tai vakuutusentarjoajaa. Erityisistä syistä kiello voidaan kohdistaa myös vakuutusten tarjoamista harjoittavan palveluksessa olevaan henkilöön tai muuhun, joka toimii hänen lukuunsa.

Jos vakuutusentarjoaja olennaisesti rikkoo tai laiminlyö noudattaen, mitä sen velvollisuudeksi tässä laissa säädetään, Finanssivalvonta voi kieltää vakuutusentarjoajaa jatkamasta toimintaansa, kunnes virhe tai laiminlyönti on korjattu. Finanssivalvonta voi määrätä kohtuullisen määräajan laiminlyönnin tai virheen korjaamiseksi.

Tässä pykälässä tarkoitettuun kieltoon sovelletaan, mitä Finanssivalvonnasta annetun lain 33, 33 a, 34 ja 35 a §:ssä säädetään.

71 §

Seuraamusmaksu

Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:ssä tarkoitettuja säännöksiä ja päätöksiä, joiden laiminlyönnistä tai rikkomisesta määrätään seuraamusmaksu, ovat:

1) tämän lain 30 §:n 1 momentin säännökset ammattimaisesta toiminnasta, 30 §:n 2 momentin säännökset asiakkaan edun vastaisesta palkitsemisesta, 32, 33, 36, 38, 48, 52 ja 57 §:n säännökset tietojen antamisesta ja tietojen antamisen tavasta, 34 §:n säännökset markkinoinnissa annettavien tietojen antamisesta, 35 ja 47 §:n säännökset asiakkaan vakuutustarpeen selvittämisestä, 37 §:n säännökset henkilökohtaisen suosituksen antamisesta, 39 ja 53 §:n säännökset tietojen toimittamisen tavasta, 40 ja 41 §:n säännökset kytkäkaupan kiellosta ja yhdistetyistä tarjouksista, 42 §:n säännökset tuotehallintajärjestelmistä, 43 §:n säännökset toisen tuottaman vakuutuksen tarjoamiseksi tarvittavista järjestelmistä, 44 §:n säännökset eturistiriitatilanteiden ehkäisemisestä koskevista toiminta- ja hallintojärjestelmistä, 45 §:n säännökset toiminnasta eturistiriitatilanteissa, 46 §:n säännökset palveluiden laadun turvaamisesta kannustinten yhteydessä, 49 §:n säännökset asianmukaisuuden arvioinnista, 50 ja 51 §:n säännökset soveltavuuden arvioinnista sekä vakuutus sopimuslain 4 b §:n säännökset asiakkaan vakuutustarpeen selvittämisestä, 5 ja 5 a §:n, 5 c §:n 3 momentin ja 7 §:n säännökset tietojen ja asiakirjojen antamisesta ja niiden antamisen tavasta, 5 b §:n säännökset henkilökohtaisen suosituksen antamisesta, 5 c §:n 1 momentin säännökset asianmukaisuuden arvioinnista sekä 5 c §:n 2 momentin säännökset soveltavuuden arvioinnista;

2) tämän lain 6 §:n 1 momentin säännökset rekisteröintivelvollisuudesta;

3) tämän lain 31 §:n säännökset rekisteröidyn vakuutusedustajan tai sivutoimisen vakuutusedustajan käyttämisestä;

4) tämän lain 7 §:n säännökset virheellisten tai harhaanjohtavien tietojen antamisesta, joiden perusteella vakuutusedustaja tai sivutoiminen vakuutusedustaja on rekisteröity Finanssivalvonnan pitämään vakuutusedustajarekisteriin;

5) tämän lain 20 §:n säännökset vakuutusentarjoajan vakuutusten tarjoamiseen osallistuvan henkilön ja vakuutusten tarjoamisesta vastaavan henkilön ammattipätevyys- ja koulutustasosta ja kehittämisestä siten, että ammatillinen koulutus vakuutuksenantajan tai vakuutusedustajan palveluksessa olevan henkilön osalta alittaa laissa säädetyn vähimmäisajan ja sivutoimisen vakuutusedustajan palveluksessa olevan henkilön osalta on ilmeisen riittämätön henkilön työtehtävien laatuun ja laajuuteen nähden;

6) tämän lain 21 §:n 2 momentin säännökset vakuutusedustajan ja vakuutuksenantajan velvollisuudesta valvoa ja varmistaa ammattipätevyysvaatimusten toteutumista.

Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:n 1 momentissa tarkoitettuja säännöksiä ovat tämän pykälän 1 momentissa mainittujen säännösten lisäksi kyseisten säännösten nojalla annetut tarkemmat säännökset ja määräykset sekä direktiivin perusteella annettujen komission asetusten ja päätösten säännökset.

72 §

Rikkomuksista ilmoittaminen

Vakuutusten tarjoamista harjoittavalla oikeushenkilöllä on oltava menettely, jota noudattamalla sen palveluksessa olevat voivat ilmoittaa oikeushenkilön sisällä riippumattoman kanavan kautta tämän lain sekä markkinoiden väärinkäytöstä (markkinoiden väärinkäyttöasetus) sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/6/EY ja komission direktiivien 2003/124/EY, 2003/125/EY ja 2004/72/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 596/2014 epäillystä rikkomisesta. Ilmoitusmenettelyn tulee sisältää asianmukaiset ja riittävät toimenpiteet, joilla järjestetään ilmoitusten asianmukainen käsittely sekä suojataan ilmoituksen tekijää ja turvataan ilmoituksen tekijän ja ilmoituksen kohteena olevan henkilötietojen suoja noudattaen henkilötietolakia (523/1999) tai muuta lakia. Ilmoitusmenettelyn tulee lisäksi sisältää ohjeet, joilla turvataan ilmoituksen tekijän henkilöllisyyden suoja, jollei rikkomuksen selvittämiseksi tai muuten viranomaisen oikeudesta tietojen saamiseen laissa toisin säädetä.

Vakuutusten tarjoamista harjoittavan oikeushenkilön on säilytettävä 1 momentissa tarkoitettua ilmoitusta koskevat tarpeelliset tiedot. Tiedot on poistettava viiden vuoden kuluttua ilmoituksen tekemisestä, jollei tietojen edelleen säilyttäminen ole tarpeen rikostutinnan, vireillä olevan oikeudenkäynnin, viranomaistutinnan taikka ilmoituksen tekijän tai ilmoituksen kohteena olevan henkilön oikeuksien turvaamiseksi. Tietojen edelleen säilyttämisen tarpeellisuus on tutkittava viimeistään kolmen vuoden kuluttua edellisestä tarkistamisesta. Tarkistamisesta on tehtävä merkintä.

Sen lisäksi, mitä henkilötietolaissa tai muussa laissa säädetään, edellä 1 momentissa tarkoitettua ilmoituksen kohteena olevalla rekisteröidyllä ei ole tarkastusoikeutta 1 ja 2 momentissa tarkoitettuihin tietoihin, jos tietojen antaminen voisi haitata epäiltyjen rikkomusten selvittämistä. Ilmoituksen kohteena olevan rekisteröidyn oikeuksista säädetään henkilötietolaissa ja muussa laissa.

Finanssivalvonta voi antaa tarkempia määräyksiä 1 momentissa tarkoitettujen ilmoitusten tekemisestä ja niiden käsittelystä vakuutusten tarjoamista harjoittavassa oikeushenkilössä.

73 §

Vakuutusedustajarekisteristä poistaminen

Finanssivalvonnan on poistettava vakuutusedustaja tai sivutoiminen vakuutusedustaja vakuutusedustajarekisteristä ilman aiheetonta viivytystä, jos vakuutusedustaja tai sivutoiminen vakuutusedustaja:

- 1) on lopettanut toimintansa;

2) on rekisteröity Finanssivalvonnan pitämään vakuutusedustajarekisteriin virheellisten tai harhaanjohtavien tietojen perusteella tai on olennaisesti rikkonut tai laiminlyönyt noudattaa 7 tai 14 §:ssä säädettyä tietojenantovelvollisuutta;

3) ei enää täytä 8 tai 9 §:ssä säädettyjä rekisteröinnin edellytyksiä;

4) käyttää tämän lain vastaisesti rekisteröimätöntä henkilöä vakuutusten tarjoamisessa taikka harjoittaa vakuutusten tarjoamista toisen välikätenä;

5) toimii siten, että on ilmennyt vakavia tai toistuvia 30–43 tai 44–59 taikka 78 §:n säännösten rikkomisia tai laiminlyöntejä, tarvittaessa ottaen huomioon vakuutusedustajalle tai sivutoimiselle vakuutusedustajalle aiemmin määrätty 70 §:n 2 momentissa tarkoitettu määräaikainen toimintakielto; tai

6) toimii siten, että vakuutusedustajaan tai sivutoimiseen vakuutusedustajaan läheisten sidosten tai määräysvallan kautta sidoksissa olevaan luonnolliseen henkilöön tai oikeushenkilöön sovellettavat kolmannen maan lainsäädäntöön tai sen täytäntöönpanoon liittyvät vaikeudet estävät Finanssivalvontaa hoitamasta tehokkaasti valvontatehtäviään.

Finanssivalvonta voi ennen rekisteristä poistamista asettaa kohtuullisen määräajan 8 §:n 1 momentin 5–8 kohdassa taikka 9 §:n 1 momentin 4–6 kohdassa säädettyä vaatimusta koskevan puutteen korjaamiseksi.

Jos Finanssivalvonta poistaa vakuutusedustajan tai sivutoimisen vakuutusedustajan rekisteristä, Finanssivalvonnan on ilmoitettava rekisteristä poistamisesta 30 päivän kuluessa niiden ETA-valtioiden toimivaltaisille viranomaisille, joissa vakuutusedustaja tai sivutoiminen vakuutusedustaja on 22 §:n mukaisesti ilmoittanut toimivansa.

Finanssivalvonta voi rekisteristä poistamisen yhteydessä antaa yksittäistapauksessa asiakkaiden etujen turvaamiseksi tarkempia määräyksiä niistä toimenpiteistä, joihin vakuutusedustajan tai sivutoimisen vakuutusedustajan on ryhdyttävä toiminnan lopettamiseksi.

74 §

Vakuutusmeklarin vahingonkorvausvastuu

Vakuutusmeklari on velvollinen korvaamaan vahingon, joka hänen tämän lain tai toimeksiantosopimuksen vastaisesta menettelystään aiheutuu asiakkaalle tai muulle, jonka oikeutta toimeksianto tai vakuutus koskee. Vakuutusmeklari vapautuu kuitenkin vastuusta, jos hän osoittaa toimineensa ammattitaitoisesti ja huolellisesti.

Jos vakuutusmeklari on jättänyt antamatta asiakkaalle tarpeellisia tietoja vakuutuksesta taikka antanut asiakkaalle siitä virheellisiä tai harhaanjohtavia tietoja, vakuutusmeklarin on korvattava vahinko, joka aiheutuu siitä, ettei vakuutussopimus ole sen sisältöinen kuin asiakkaalla oli saamiensa tietojen perusteella ollut aiheutta käsittää.

Vahingonkorvauksen sovittelusta ja korvausvastuun jakautumisesta kahden tai useamman korvausvelvollisen kesken säädetään vahingonkorvauslain 2 ja 6 luvussa.

Sopimusehto, joka poikkeaa 1 tai 2 momentin säännöksistä asiakkaan tai 1 momentissa tarkoitettun muun korvaukseen oikeutetun vahingoksi, on mitätön kuluttajaa kohtaan taikka sellaista luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä kohtaan, joka huomioon ottaen hänen elinkeinotoimintansa tai muun toimintansa laatu ja laajuus sekä olosuhteet muutoin on rinnastettavissa kuluttajaan.

75 §

Vakuutuksenantajan vahingonkorvausvastuu

Vakuutuksenantaja on velvollinen korvaamaan vahingon, joka sen tai sitä edustavan asiamiehen 30, 34, 45 taikka 46 §:n vastaisesta menettelystä aiheutuu asiakkaalle tai muulle, jonka oikeutta vakuutus koskee. Vakuutuksenantaja vapautuu kuitenkin vastuusta, jos se osoittaa toimineensa ja myös sitä edustavan asiamiehen toimineen ammattitaitoisesti ja huolellisesti.

Vahingonkorvauksen sovittelusta ja korvausvastuun jakautumisesta kahden tai useamman korvausvelvollisen kesken säädetään vahingonkorvauslain 2 ja 6 luvussa.

Sopimusehto, joka poikkeaa 1 momentin säännöksistä asiakkaan tai 1 momentissa tarkoitettun muun korvaukseen oikeutetun vahingoksi, on mitätön kuluttajaa kohtaan taikka sellaista luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä kohtaan, joka huomioon ottaen hänen elinkeinotoimintansa tai muun toimintansa laatu ja laajuus sekä olosuhteet muutoin on rinnastettavissa kuluttajaan.

76 §

Finanssivalvonnan oikeus tietojen saantiin

Finanssivalvonnalla on oikeus saada sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46 §:ssä tarkoitettuja sakkorekisteristä tiedot, jotka ovat tarpeen vakuutusentarjoajan tai vakuutuksen tarjoamiseen osallistuvan luonnollisen henkilön tässä laissa säädetyn hyvämämaineisuuden selvittämiseksi.

Finanssivalvonnan oikeudesta saada tietoja rikosrekisteristä säädetään rikosrekisterilaissa (770/1993).

Vakuutusedustajaksi tai sivutoimiseksi vakuutusedustajaksi rekisteröitymistä hakevan on Finanssivalvonnan pyynnöstä toimitettava tiedot, jotka ovat tarpeen rekisteröinnin edellytysten täyttämisen arvioimiseksi.

77 §

Yleistä etua koskevat kansalliset säännökset

Finanssivalvonnan on julkistettava ja päivitettävä tieto Suomessa vakuutusten tarjoamisessa noudatettavista yleistä etua koskevista kansallisista säännöksistä verkkosivustollaan sekä pyynnöstä annettava näistä tietoja.

10 luku

Erinäiset säännökset

78 §

Eräiden asiakirjojen säilyttäminen

Vakuutuksenantajan ja vakuutusedustajan on ylläpidettävä ajantasaista arkistoa ja säilytettävä 3 luvussa tarkoitettua hyvämämaineisuutta ja ammattipätevyyttä sekä ammattipätevyyden ylläpitoa, kehittämistä, arviointia ja valvontaa koskevia asiakirjoja luotettavalla tavalla. Vakuutuksenantajan ja vakuutusedustajan on pyydettyäessä ilmoitettava arkistosta vastaavan henkilön nimi Finanssivalvonnalle.

Vakuutuksenantajan ja vakuutusedustajan on säilytettävä vakuutuksenantajan tai vakuutusedustajan ja asiakkaan väliset sopimukset ja muut asiakirjat, joissa määrätään osapuolten oikeudet ja velvoitteet, sekä asiakkaalle tarjoamien palveluiden ehdot luotettavalla tavalla.

79 §

Vaitiolo-velvollisuus

Vakuutusmeklari, sivutoiminen vakuutusmeklari tai 4 §:n 1 momentissa tarkoitettu sivutoiminen vakuutusedustaja, sen palveluksessa oleva henkilö, sen toimielinten jäsen tai varajäsen tai sen toimeksiannosta tehtävää suorittaessaan muu henkilö, joka on saanut tietää vakuutusentarjoajan, sen asiakkaan tai jonkun muun taloudellista asemaa tai tervey-

dentilaa tai muita henkilökohtaisia oloja koskevan seikan taikka liike- tai ammattisalaisuuden, ei saa ilmaista tätä sivulliselle, jollei se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan tietojen ilmaisemiseen tai jollei laissa toisin säädetä.

80 §

Poikkeukset vaitiolovelvollisuuteen

Sen estämättä, mitä 79 §:ssä säädetään, vakuutusmeklarilla, sivutoimisella vakuutusmeklarilla tai 4 §:n 1 momentissa tarkoitettulla sivutoimisella vakuutusedustajalla on oikeus luovuttaa salassapitovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja:

1) Finanssivalvonnalle tai muun ETA-valtion vakuutus- tai rahoitustoimintaa tai rahoitusmarkkinoita valvovalle viranomaiselle;

2) vakuutusalan lautakunnan tai vastaavan toimielimen palveluksessa tai jäsenenä olevalle sinne saatetun asian käsittelemistä varten;

3) vakuutusmeklarin, sivutoimisen vakuutusmeklarin, 4 §:n 1 momentissa tarkoitettun sivutoimisen vakuutusedustajan tai näiden kanssa samaan konserniin kuuluvan luotto- tai rahoituslaitoksen tilintarkastajalle;

4) sosiaali- ja terveysministeriön luvalla historiallista tai tieteellistä tutkimusta tai tilastointia varten, jos on ilmeistä, ettei tietojen antaminen loukkaa niitä etuja, joiden suojaksi salassapitovelvollisuus on säädetty; lupa voidaan antaa määräajaksi ja siihen on liitettävä yleisen ja yksityisen edun suojaamiseksi tarpeelliset määräykset; lupa voidaan peruuttaa, milloin siihen harkitaan olevan syytä;

5) syyttäjä- ja esitutkintaviranomaiselle rikoksen estämiseksi ja selvittämiseksi;

6) Suomen ja muun ETA-valtion viranomaiselle, jonka tehtävänä on osallistua vakuutusmeklarin, sivutoimisen vakuutusmeklarin tai 4 §:n 1 momentissa tarkoitettun sivutoimisen vakuutusedustajan selvitystila- tai konkurssimenettelyyn taikka muuhun vastaavaan menettelyyn;

7) Suomen ja muun ETA-valtion viranomaiselle, joka on vastuussa vakuutusmeklarin, sivutoimisen vakuutusmeklarin tai 4 §:n 1 momentissa tarkoitettun sivutoimisen vakuutusedustajan selvitystila- tai konkurssimenettelyyn taikka muuhun vastaavaan menettelyyn osallisina olevien toimielinten valvonnasta;

8) muun valtion kuin ETA-valtion edellä tässä pykälässä tarkoitettulle viranomaiselle tai toimielimelle valvontatehtävän suorittamiseksi, jos annettavat tiedot asianomaisessa valtiossa kuuluvat 79 §:ssä tarkoitettun salassapitovelvollisuuden piiriin.

Vakuutusmeklari, sivutoiminen vakuutusmeklari tai 4 §:n 1 momentissa tarkoitettu sivutoiminen vakuutusedustaja saa luovuttaa vain tietoja, joita tarvitaan kyseessä olevien tehtävien suorittamiseksi. Terveystilaaan liittyviä tietoja saa kuitenkin luovuttaa vain syyttäjä- ja esitutkintaviranomaiselle vakuutus- tai eläkelaitokseen kohdistuvan petosrikoksen estämiseksi, selvittämiseksi ja syytteeseen panoa varten.

81 §

Vaitiolovelvollisuuden rikkominen

Rangaistus 79 §:ssä säädetyn vaitiolovelvollisuuden rikkomisesta tuomitaan rikoslain (39/1889) 38 luvun 1 tai 2 §:n mukaan, jollei teko ole rangaistava rikoslain 40 luvun 5 §:n mukaan tai jollei siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

82 §

Muutoksenhaku

Tämän lain perusteella tehtyyn Finanssivalvonnan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä lokakuuta 2018.

Siirtymäsäännökset

Tällä lailla kumotaan vakuutusedustuksesta annettu laki (570/2005).

Ennen tämän lain voimaantuloa tehtyihin toimeksianto- ja vakuutus sopimuksiin sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Tämän lain 42 §:ää sovelletaan lain voimaan tullessa myynnissä olleiden vakuutus tuotteiden merkittäviin muutoksiin.

Ennen tämän lain voimaantuloa Finanssivalvonnan ylläpitämään vakuutusedustajarekisteriin rekisteröity vakuutusmeklari merkitään toiminnan luonteen mukaisesti vakuutusmeklariksi tai sivutoimiseksi vakuutusmeklariksi tässä laissa tarkoitettuun vakuutusedustajarekisteriin. Ennen tämän lain voimaantuloa rekisteröidyltä vakuutusmeklarilta tai vakuutusmeklaritutkinnon hyväksytysti suorittaneelta ei edellytetä tämän lain mukaisella vakuutusmeklaritutkinnolla osoitettua ammattipätevyyttä. Näiden vakuutusmeklareiden on kuitenkin osoitettava Finanssivalvonnalle tämän lain mukainen ammattipätevyytensä viimeistään 23 päivänä helmikuuta 2019 joko tämän lain mukaisella vakuutusmeklaritutkinnolla tai muulla luotettavalla selvityksellä siitä, että ne täyttävät 18 §:ssä säädetyt ammattipätevyysvaatimukset.

Ennen tämän lain voimaantuloa Finanssivalvonnan ylläpitämään vakuutusedustajarekisteriin rekisteröity asiamies merkitään toiminnan luonteen mukaisesti asiamieheksi tai sivutoimiseksi asiamieheksi tässä laissa tarkoitettuun vakuutusedustajarekisteriin. Näiden asiamiesten on osoitettava Finanssivalvonnalle tämän lain mukainen ammattipätevyytensä viimeistään 23 päivänä helmikuuta 2019 luotettavalla selvityksellä siitä, että ne täyttävät 18 §:ssä säädetyt ammattipätevyysvaatimukset.

Jos vakuutusedustaja on oikeushenkilö, vakuutusedustajan on johdon ja vakuutusten tarjoamisesta vastaavien henkilöiden osalta osoitettava Finanssivalvonnalle rekisteriin merkittäväksi ilmoittamisen yhteydessä luotettavalla selvityksellä tämän lain 18 §:ssä tarkoitettu riittävä ammattipätevyys ja tiedot. Jos sivutoiminen vakuutusedustaja on oikeushenkilö, sivutoimisen vakuutusedustajan on vakuutusten tarjoamisesta vastaavien henkilöiden osalta rekisteriin merkittäväksi ilmoittamisen yhteydessä osoitettava Finanssivalvonnalle luotettavalla selvityksellä tämän lain 18 §:ssä tarkoitettu riittävä ammattipätevyys ja tiedot.

Jos vakuutusedustaja tai sivutoiminen vakuutusedustaja on oikeushenkilö, ennen tämän lain voimaantuloa tai soveltamisen alkamista, jos soveltaminen alkaa myöhemmin kuin laki tulee voimaan, Finanssivalvonnan ylläpitämään vakuutusedustajarekisteriin rekisteröidyn vakuutusedustajan tai sivutoimisen vakuutusedustajan on ilmoitettava Finanssivalvonnalle merkittäväksi tässä laissa tarkoitettuun vakuutusedustajarekisteriin tämän lain 13 §:n 1 momentin 3, 10 ja 11 kohdassa tarkoitettut henkilöt ja tiedot viimeistään 23 päivänä helmikuuta 2019. Rekisteriin merkittäviltä tämän lain 17 §:ssä tarkoitetuilta henkilöiltä edellytetään lisäksi tämän lain 16 §:ssä tarkoitettua hyvämaineisuuutta.

Hakijan, jonka hakemus Finanssivalvonnan ylläpitämään vakuutusedustajarekisteriin merkitsemiseksi on vireillä Finanssivalvonnassa tämän lain voimaan tullessa, on täydennettävä hakemuksensa tämän lain vaatimusten mukaiseksi, ennen kuin hakija saadaan merkitä vakuutusedustajarekisteriin vakuutusmeklariksi tai asiamieheksi tai sivutoimiseksi vakuutusedustajaksi. Hakijan on osoitettava Finanssivalvonnalle tämän lain mukainen ammattipätevyytensä viimeistään 23 päivänä helmikuuta 2019 joko tämän lain mukaisella vakuutusmeklaritutkinnolla tai muulla luotettavalla selvityksellä siitä, että hakija täyttää

18 §:ssä säädettyt ammattipätevyysvaatimukset. Vakuutusmeklariksi tai sivutoimiseksi vakuutusmeklariksi rekisteröintiä hakevalta luonnolliselta henkilöltä ei kuitenkaan edellytetä tämän lain mukaisella vakuutusmeklaritutkinnolla osoitettua ammattipätevyyttä, jos vakuutusedustuslautakunnan johdon ja valvonnan alaisena järjestetty vakuutusmeklaritutkinto on suoritettu hyväksytysti ennen tämän lain voimaantuloa. Tällöin edellytetään, että luonnollisen henkilön vakuutusmeklaria tai sivutoimista vakuutusmeklaria koskeva täydennetty hakemus rekisteriin merkitsemiseksi toimitetaan Finanssivalvonnalle vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

Helsingissä 20 päivänä huhtikuuta 2018

Tasavallan Presidentti

Sauli Niinistö

Sosiaali- ja terveysministeri Pirkko Mattila